

Rekenkameronderzoek gemeentelijke besluitvorming RKC Waalwijk

12 augustus 2015

Rekenkameronderzoek gemeentelijke besluitvorming RKC Waalwijk

Inhoud	Pagina
1. Voorwoord	1
2. Inleiding	2
2.1 Achtergrond en aanleiding	2
2.2 Vraagstelling	2
2.3 Deelvragen	3
2.4 Afbakening onderzoek	4
2.5 Leeswijzer rapportage	4
3. Onderzoeksverantwoording	5
3.1 Zorgvuldig proces	5
3.2 Stappen plan van aanpak	5
3.3 Gegevensverzameling	5
3.4 Analyse en rapportage	6
4. Context besluitvorming/sportieve/financiële context	7
4.1 Inleiding	7
4.2 Sportieve prestaties	7
4.3 Financiële positie van RKC Waalwijk	7
4.4 Financiële positie in vergelijking met de sector	8
5. Tijdlijn bevindingen 2000-2014	10
6. Bevindingen	37
6.1 Onderzoeksvraag	37
6.2 Financiële positie RKC Waalwijk en toezicht door de gemeente Waalwijk	37
6.3 Kaderstelling en controle door de raad	40
7. Conclusies en aanbevelingen	43
7.1 Conclusies onderzoek RKC Waalwijk	43
7.2 Aanbevelingen	45
8. Reactie college van Burgemeester en Wethouders	48
9. Nawoord rekenkamercommissie	54
Bijlagen.	

1. Voorwoord

Eind 2014 verzocht de gemeenteraad de rekenkamercommissie om een onderzoek uit te voeren naar het besluitvormingsproces over de BVO RKC Waalwijk. Wij voelden ons vereerd dat de gemeenteraad vertrouwen had in de rekenkamercommissie en ons met dit verzoek benaderde. Toch hebben wij ons even op dit verzoek moeten bezinnen: was het wel een onderwerp voor de rekenkamercommissie? Ons antwoord was uiteindelijk een volmondig ja! Het is een onderwerp dat leeft niet alleen in de gemeenteraad, maar ook in de gemeente Waalwijk. Bovendien hopen wij met dit onderzoek niet alleen inzicht te bieden in het besluitvormingsproces op dit dossier, maar vooral lessen te trekken voor de toekomst, voor besluitvormingsprocessen op andere dossiers.

Voor de uitvoering van het onderzoek is Berenschot geselecteerd. Philippe Sprenger en Simon Heesbeen hebben het onderzoek samen met de Rekenkamercommissie uitgevoerd.

Wij hopen dat dit rapport inzicht biedt in het proces, 'zoals het gelopen is en hoe het zo heeft kunnen gebeuren', maar vooral dat het leerelementen bevat voor college, raad en ambtelijke organisatie voor andere (toekomstige) dossiers met complexe en maatschappelijk of politiek gevoelige besluitvorming.

De commissie bedankt de raad, het college, de ambtelijke organisatie en de directie van BVO RKC Waalwijk voor de medewerking die zij aan dit onderzoek hebben verleend. Dit toont de bereidheid om terug te kijken en te leren. Wij hopen dat dit rapport hieraan een bijdrage levert.

De rekenkamercommissie,

Anja van de Westelaken, voorzitter

Marga Vermeer, lid

Harry ten Caten, lid

2. Inleiding

2.1 Achtergrond en aanleiding

De relatie tussen een gemeente en een betaald voetbalorganisatie is er één die veelal in de publieke belangstelling staat. De afgelopen jaren hebben veel betaald voetbalorganisaties een faillissement kunnen afwenden, mede door (herhaaldelijke) financiële steun of garantstelling door de desbetreffende gemeente. Deze steun zorgt veelal voor veel maatschappelijke en politieke discussie, waarbij de vraag wordt gesteld of publieke middelen op deze wijze ingezet moeten worden.

In veel gevallen hebben gemeente en betaald voetbalorganisatie een stevige en langdurige relatie en vaak vormt het stadion of de ondergelegen grond de basis voor transacties of leningen. Relaties en afspraken zijn veelal langdurig en kunnen niet zonder hoge kosten opgezegd worden. Ook bij RKC Waalwijk is er sprake van een langdurige relatie.

De afgelopen vijftien jaar heeft de gemeente Waalwijk BVO RKC regelmatig te hulp moeten schieten, te beginnen in 2000 met de koop van het Mandemakers Stadion. In 2003 zat BVO RKC in financiële problemen en verstreekte de gemeente een lening. In de periode die daarop volgde, schoot de gemeente meermaals te hulp onder andere door het verlagen van de stadionhuur.

In september 2014 redde de gemeente Waalwijk de BVO RKC wederom van een faillissement. Met een kleine meerderheid ging de gemeenteraad akkoord met het reddingsplan van het college om de voetbalclub te helpen. Als eigenaar van het stadion zou Waalwijk volgens de wethouder ongeveer € 9 miljoen verlies lijden wanneer BVO RKC failliet zou gaan. Ook andere belanghebbenden zoals de Belastingdienst en diverse investeerders gingen akkoord.

In het reddingsplan is onder andere afgesproken om de jaarlijkse huurkosten voor het stadion te verlagen en daarnaast wordt de huur over het huidige voetbalseizoen omgezet in een lening. Deze gebeurtenissen hebben ruim de aandacht getrokken van zowel regionale als landelijke media.

Veel raadsleden hebben deze beslissing ervaren als een keuze tussen twee kwaden. Dit is voor de raad aanleiding geweest om de rekenkamercommissie te verzoeken een onderzoek uit te voeren om daarmee inzicht te verwerven in de gang van zaken rondom BVO RKC in de periode vanaf 2000 tot nu. De rekenkamercommissie heeft dit verzoek afgewogen en aangegeven positief te staan ten opzichte van dit verzoek. De commissie is hierbij ondersteund door onderzoekers van Berenschot.

In voorliggende rapportage verantwoordt de rekenkamercommissie de onderzoeksmethodiek en beantwoordt zij de onderzoeksvraag en deelvragen.

2.2 Vraagstelling

Voor dit onderzoek is de volgende centrale onderzoeksvraag geformuleerd.

Op welke wijze heeft de besluitvorming rond de BVO RKC Waalwijk in de periode 2000 t/m 2014 plaatsgevonden en op welke wijze is hierop gestuurd en gecontroleerd?

Het doel van het onderzoek is de gemeenteraad inzicht te geven in de gang van zaken rondom de met RKC Waalwijk gemaakte afspraken, het doorlopen van het besluitvormingsproces en de rol van met name de raad en het college hierin. Aan de hand van de uitkomsten van dit onderzoek kunnen lessen getrokken worden voor een handelwijze in de toekomst. De rekenkamercommissie doet hiertoe aanbevelingen.

De rekenkamercommissie wil met dit onderzoek goed inzicht bieden in de relatie tussen de gemeente Waalwijk en RKC Waalwijk. Daarnaast oordeelt de commissie over de uitgevoerde sturing en controle op naleving van gemaakte afspraken en over de wijze waarop actoren hun rollen hebben gespeeld.

2.3 Deelvragen

Bij aanvang van het onderzoek heeft de rekenkamercommissie de volgende deelvragen geformuleerd:

- A. *Reconstructie besluitvorming.* Hoe is de gemeentelijke besluitvorming verlopen? Is hierbij voldaan aan de algemeen aanvaarde normen die hierover bestaan?
- B. *Consequenties.* Wat zijn de consequenties (o.a. financieel) van de gemaakte afspraken en transacties en welke betekenis hadden deze?
- C. *Toezicht en verantwoordelijkheden (governance).* Hoe heeft de gemeente Waalwijk de relatie met RKC Waalwijk ingericht en welke mate van sturing kon de gemeente hiermee bereiken? Op welke manier heeft sturing en controle op de naleving van de gemaakte afspraken plaatsgevonden?
- D. *Informatievoorziening.* Op welke wijze heeft de informatievoorziening aan college en raad plaatsgevonden?
- E. *Huidige status.* Waar staat de gemeente nu, wat zijn de consequenties van de afspraken en welke afhankelijkheden kent de gemeente?

Gedurende het onderzoek is gebleken dat het inzicht in de materie wordt vergroot als de bevindingen (en conclusies en aanbevelingen) worden gerubriceerd aan de hand van twee rode draden. Deze vormen de hoofdlijn van de belangrijkste bevindingen zoals die in hoofdstuk 5 aan de orde komen en van de conclusies en aanbevelingen die in hoofdstuk 6 worden gepresenteerd. De rode draden vallen uiteen in een aantal thema's. Deze zijn nader toegelicht in onderstaande tabel.

Rode draad	Toelichting
1. De financiële positie van RKC Waalwijk en toezicht door de gemeente Waalwijk	In dit thema richt de commissie zich op het invulling geven aan de relatie tussen gemeente en RKC Waalwijk, de interpretatie van afspraken, de wijze waarop toezicht wordt uitgeoefend, de financiële ontwikkelingen binnen RKC en toetsing, controle en bijsturing door de gemeente. Verder heeft de commissie gebeurtenissen en besluiten over huurachterstanden, huurverlagingen en –verhogingen, investeringen in het stadion, leningen vanuit de gemeente aan RKC Waalwijk, kwijtscheldingen en discussie over de interpretatie van

Rode draad	Toelichting
	afgesproken voorwaarden in beeld gebracht.
2. Kaderstelling en handhaving door de raad	Het tweede thema richt zich op de rol van de raad. Wij kijken in welke mate en op welke manier hij door het college geïnformeerd is over de ontwikkelingen/stand van zaken met betrekking tot RKC Waalwijk. Daarnaast brengen wij de vragen van de raad hierover in beeld en nemen we de reactie vanuit het college op.

2.4 Afbakening onderzoek

De rekenkamercommissie heeft de focus gelegd op de gebeurtenissen en besluitvorming in de periode 2010 tot en met 2014. De relevante besluiten en gebeurtenissen zijn over de hele periode van 2000 tot en met 2014 in beeld gebracht en kennen over de jaren 2009 tot en met 2014 een verdichting.

2.5 Leeswijzer rapportage

In hoofdstuk twee bespreken wij de aanleiding, de hoofd- en deelvragen en afbakening van het onderzoek. Hoofdstuk drie bevat de onderzoeksverantwoording. In hoofdstuk vier schetsen wij de context waarbinnen de bevindingen t.a.v. van de besluitvorming rondom RKC Waalwijk gezien dienen te worden. De feitelijke bevindingen onderbouwd met meningen uit de gesprekken hebben wij in een tijdlijn in hoofdstuk vijf opgenomen. De interpretatie van de bevindingen door de rekenkamercommissie zijn in hoofdstuk zes en de conclusies en aanbevelingen zijn in hoofdstuk zeven beschreven. De reactie van het Collega van B & W is in hoofdstuk acht opgenomen. Het rapport sluit af met hoofdstuk negen waarin het nawoord van de rekenkamercommissie is weergegeven.

3. Onderzoeksverantwoording

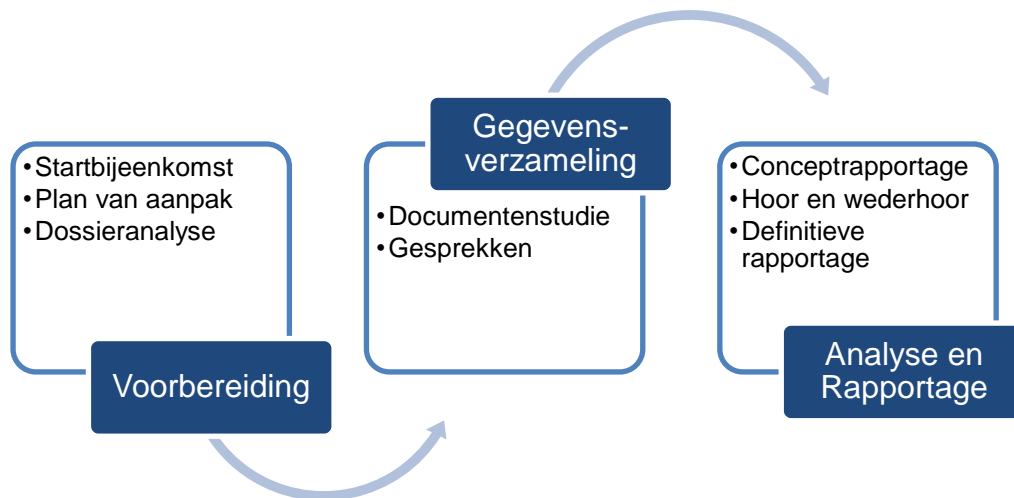
3.1 Zorgvuldig proces

Het uitvoeren van dit rekenkameronderzoek stelde hoge eisen. Mede door de sterke politieke en maatschappelijke belangstelling voor RKC Waalwijk staat zorgvuldigheid voorop. In dit hoofdstuk verantwoordt de rekenkamercommissie haar werkwijze.

3.2 Stappen plan van aanpak

Dit onderzoek diende in alle opzichten zorgvuldig te zijn, waarbij het van belang was om een duidelijk onderscheid te maken tussen feiten (wat is vastgelegd in schriftelijke documenten?), opvattingen (hoe kijken de verschillende betrokkenen er tegenaan?) en het oordeel van de rekenkamercommissie. Dat onderscheid is steeds gehandhaafd bij het beschrijven van de bevindingen door expliciete vermelding van de bron zonder hierbij namen te noemen.

In dit onderzoek zijn de volgende fasen te onderscheiden:

3.3 Gegevensverzameling

Documenten

De commissie heeft voor het feitenrelaas gebruik gemaakt van de documenten die, op verzoek van de commissie, door de griffie ter beschikking zijn gesteld. Deze had hiertoe diverse bronnen tot zijn beschikking.

Gesprekken

Ter verdieping en verduidelijking van de bevindingen uit de documenten heeft de rekenkamercommissie in twee ronden verdiepende gesprekken gevoerd. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de gesprekspartners. De bevindingen uit de gesprekken zijn gebruikt om de bevindingen uit de documenten nader te onderwerpen, toe te lichten en/of te verdiepen.

3.4 Analyse en rapportage

De gegevens zijn in een aantal stappen geanalyseerd. Allereerst is een chronologisch overzicht opgesteld van 2000-2014, waarin de informatie uit alle formele documentatie is samengevat.

Vervolgens is in een rapportage voor de periode 2000-2014 een tijdlijn met de belangrijkste gebeurtenissen en besluiten opgesteld. Gezien de focus van dit onderzoek is voor de periode 2010-2014 deze tijdlijn gedetailleerder uitgewerkt.

Zaken die onduidelijk bleven zijn uitgevraagd in de interviews. Op basis van de interviews en de tijdlijn zijn de belangrijkste bevindingen geformuleerd, die vervolgens de basis hebben gevormd voor dit rapport.

4. Context besluitvorming/sportieve/financiële context

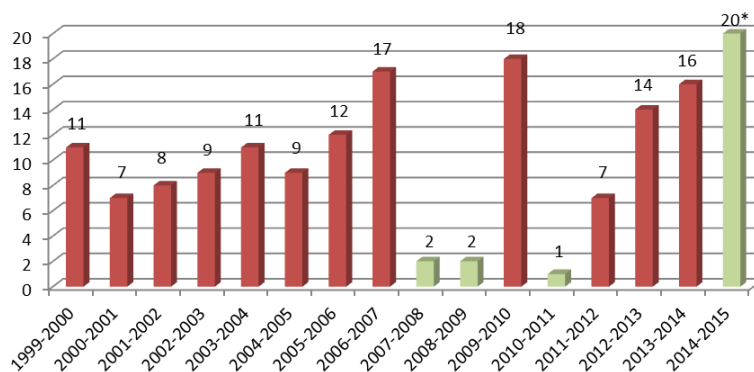
4.1 Inleiding

In de komende hoofdstukken hebben wij de bevindingen per jaar uitgewerkt. Wij starten in dit hoofdstuk met contextbevindingen over de sportieve prestaties van RKC Waalwijk en een financieel overzicht van de afgelopen tien jaar. Verder schetsen wij de financiële positie van RKC Waalwijk in vergelijking met de sector.

Vervolgens hebben wij een tijdlijn opgenomen met de belangrijkste gebeurtenissen/besluiten uit de periode 2000-2014. Hierbij is de periode 2010-2014, zoals reeds benoemd, in meer detail in de tijdlijn opgenomen. De onderwerpen uit de twee thema's komen hierin aan bod.

4.2 Sportieve prestaties

In onderstaande figuur 1 hebben wij de positie van de RKC Waalwijk van de afgelopen 15 jaar opgenomen. Hierbij hebben wij de Eredivisie aangeduid met een rode kleur en de Eerste Divisie met een groene kleur. In de tijdlijn (zie volgende hoofdstuk) hebben wij per jaar de positie op de eindranglijst weergegeven.

Figuur 1: Ontwikkeling van positie op de ranglijst van RKC Waalwijk, periode 1999-2014

* Eind 2014 stond RKC Waalwijk 20ste op de ranglijst van de Eerste divisie

4.3 Financiële positie van RKC Waalwijk

De sportieve prestaties van RKC Waalwijk zijn van invloed op de financiële positie van de betaald voetbalorganisatie (BVO). In de volgende tabel hebben wij op basis van de verkregen informatie de ontwikkeling van de financiële cijfers van RKC Waalwijk voor de periode 2004 t/m 2014 in beeld kunnen brengen.

We richten ons hierbij op de netto-omzet, de totale bedrijfskosten, het bedrijfsresultaat (voor belasting) en het eigen vermogen. Verderop in de rapportage gaan wij in op het vreemd vermogen (o.a. leningen, achtergestelde leningen en kortlopende schulden).

Deze cijfers zijn op verzoek van de rekenkamercommissie door de gemeente Waalwijk aangeleverd. Deze cijfers zijn aangeleverd in de vorm van een Excel-bestand. Jaarverslagen of jaarrekeningen zijn ondanks navraag niet geleverd. In het ontvangen document ontbraken de cijfers over de seizoenen 2006-2007 en 2007-2008. Ook bij navraag konden deze niet geleverd worden.

Periode 2010-2014

Rubriek (* bedragen X €1000)	begr 2014-2015	progn 2014-2015	jr 2013-2014	jr 2012-2013	jr 2011-2012	jr 2010-2011
Totale omzet	€ 3.920	€ 3.453	€ 6.109	€ 5.660	€ 5.061	€ 5.035
Totale kosten	€ 3.515	€ 3.211	€ 6.842	€ 5.516	€ 4.902	€ 3.777
Bedrijfsresultaat	€ 405	€ 242	€ -733	€ 144	€ 159	€ 1.258
Eigen vermogen	€ -7.048	€ -7.048	€ -7.000	€ -6.100	€ -6.130	€ -6.169

Periode 2004-2009

Rubriek (* bedragen X €1000)	jr 2009-2010	jr 2008-2009	jr 2007-2008	jr 2006-2007	jr 2005-2006	jr 2004-2005
Totale omzet	€ 8.615	€ 3.916	€ -	€ -	€ 7.671	€ 7.061
Totale kosten	€ 6.821	€ 7.032	€ -	€ -	€ 7.843	€ 7.073
Bedrijfsresultaat	€ 1.794	€ -3.116	€ -	€ -	€ -172	€ -12
Eigen vermogen	€ -7.073	€ -9.458	€ -	€ -	€ -3.834	€ -6.159

De beschikbaar gestelde cijfers laten bepaalde onjuistheden in het bedrijfsresultaat zien. Het bedrijfsresultaat wordt berekend door het verschil te bepalen tussen de netto-omzet en de totale kosten. In de jaren 2010-2011 tot en met 2013-2014 (rood gemarkeerd) klopt het opgenomen verschil niet met de berekening die wij hebben uitgevoerd.

Navraag van de rekenkamercommissie leerde dat er geen andere cijfers geleverd konden worden. Ervan uitgaande dat de omzet en kostencijfers kloppen, hebben wij zelf het bedrijfsresultaat berekend en opgenomen in bovenstaande tabel.

4.4 Financiële positie in vergelijking met de sector

Om een beter beeld te krijgen hoe de financiële positie van RKC Waalwijk zich verhoudt tot die van de andere betaald voetbalorganisaties, heeft de rekenkamercommissie gebruikgemaakt van de categorie-indeling van de KNVB. Op de website van de KNVB is te lezen dat in 2010 KNVB en clubs hebben afgesproken om op een transparante wijze te communiceren over het financiële beleid van de clubs.

Onderdeel hiervan is de bekendmaking van de categorie-indeling op drie vaste momenten in het jaar. De indeling bestaat uit drie verschillende categorieën: Categorie 1 (onvoldoende), Categorie II (voldoende) en Categorie III (goed).

De licentiecommissie beoordeelt de financiële situatie van de clubs aan de hand van een punten-systeem. Deze financiële beoordeling van de clubs is gebaseerd op het Financial Rating System (FRS).

Het FRS bestaat uit de onderstaande tien kernvariabelen, met ieder een aparte schaal en gewicht. De commissie beoordeelt zowel de *historische* als *toekomstige* gegevens ten aanzien van liquiditeit, bruto- en nettomarge, solvabiliteit, personeelskostenratio en begrotingsdiscipline.

Clubs worden per meetmoment beoordeeld en ingedeeld in een van de drie categorieën. De uiteindelijke indeling door de KNVB in één van de drie categorieën leidt tot een bepaalde mate van toezicht en tot, indien nodig, een saneringsplan.

Belangrijk is dat de licentiehouders niet langer dan 9 van 15 achter elkaar volgende meetmomenten in categorie I is ingedeeld. Dan komt de licentie om betaald voetbal te spelen in gevaar. Ook binnen de andere categorieën zijn er heldere regels waaraan een club moet voldoen, bijvoorbeeld ten aanzien van het tijdig aanleveren van de jaarstukken. De licentiecommissie ziet hierop strikt toe.

Sinds november 2010 behoort RKC Waalwijk tot categorie II. Ook in de laatste meting (augustus 2014) achtte de licentiecommissie de financiële situatie van RKC Waalwijk als voldoende. Naast RKC bevonden zich nog 20 BVO's binnen deze categorie. Vijf clubs bevinden zich in categorie I en acht clubs in categorie III. De financiële positie van RKC Waalwijk is volgens het beoordelingsstelsel van de KNVB vergelijkbaar met de grote middengroep.

5. Tijdlijn bevindingen 2000-2014

Dit onderzoek richt zich primair op de gebeurtenissen en besluiten in de periode 2010-2014. In deze tijdlijn geven wij de belangrijke bevindingen weer uit de periode 2000-2014, waarbij over de jaren 2010 tot en met 2014 in meer detail gerapporteerd wordt.

De focus in de tijdlijn zal hier liggen op informatie passend binnen de twee thema's: de financiële positie van RKC Waalwijk in relatie tot de gemeente Waalwijk en kaderstelling en controle door de raad. De informatie in de tijdlijn is naar de twee thema's geordend. Dat gebeurt in hoofdstuk 5.

Tijdlijn bevindingen 2000-2014

2000	<ul style="list-style-type: none">→ De raad besluit tot aankoop van het RKC Stadion voor het bedrag van NLG 12 miljoen. RKC Waalwijk krijgt de kosten in de vorm van een jaarlijkse huurprijs van NLG 693.000 doorbelast. Een gestelde voorwaarde vanuit het college is dat een gemeentelijke vertegenwoordiger aan het BVO-bestuur wordt toegevoegd, 'vooral ten behoeve van garantie van de kwaliteit van de planning- en controlfunctie van het bestuur van de BVO RKC Waalwijk'.→ <i>RKC Waalwijk eindigt in seizoen 1999-2000 op de 11de plek in de Eredivisie.</i>
2001	<ul style="list-style-type: none">→ In een brief van het college aan het bestuur van RKC stelt het college dat het bestuur "formeel niet wenst te voldoen of niet kunt voldoen aan de vereiste [...] van toevoeging van een gemeentelijk vertegenwoordiger aan uw bestuur." In materiële zin stellen ze de vertegenwoordiger in staat zijn taak uit te oefenen en er wordt geconcludeerd dat het verwachte doel van het raadsbesluit bereikt wordt.→ Er wordt besloten een vertegenwoordiger van de gemeente (tevens raadslid), acterend op persoonlijke titel, aan het bestuur toe te voegen, deze persoon maakt geen deel uit van het bestuur van RKC.→ Na een periode van onderhandelen, tekenen de gemeente Waalwijk en RKC Waalwijk beide het huurcontract. De huursom bedraagt NLG 966.000 per jaar in vier termijnen per 1 juli 2000, op 1 oktober, 1 januari en 1 april.→ De raad besluit op verzoek van RKC Waalwijk en advies van het college een krediet te voteren van NLG 3,0 miljoen voor het volbouwen van de hoeken van het stadion en een krediet van NLG 350.000 ten behoeve van veldverwarming aan RKC Waalwijk te verstrekken. Dit onder de voorwaarde dat de kapitaallasten in de vorm van een huurverhoging terugbetaald worden→ <i>RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2000-2001 op de 7de plek in de Eredivisie.</i>

2002

- Het college en RKC Waalwijk tekenen de nieuwe huurovereenkomst waarin de leningen worden doorbelast. De verhoogde huursom bedraagt € 558.220 (NLG 1.230.155). De huursom is opgebouwd uit circa $\frac{3}{4}$ huurprijs en $\frac{1}{4}$ aflossing voor de lening. Verder zijn er geen wijzigingen in de huurovereenkomst opgenomen.
- RKC Waalwijk geeft aan dat zij een noodzakelijke verbouwing ad € 35.273 en een investering van € 220.000 in het stadion hebben gedaan. Het college besluit de kapitaallasten van € 35.273 te verdisconteren in de huur onder nader te bepalen voorwaarden en dat de gemeente in de toekomst vooraf om toestemming wordt gevraagd. De financiering van de investering van € 220.000 wordt afgewezen.
- Het college ontvangt een brief van de plaatselijke Burgerinitiatief fractie waarin de partij stelt dat het aanwijzen van een raadslid door B&W als vertegenwoordiging van B&W geen goede invulling is van het duale stelsel van raad en B&W. Het college besluit uiteindelijk haar besluit niet te herzien.
- Het college stuurt RKC Waalwijk een brief waarin het reageert op een verzoek tot uitstel van betaling van de huurtermijnen 2002. Bij wijze van hoge uitzondering wordt hier toestemming voor gegeven. Omtrent het achterstallige onderhoud aan de velden meldt het college dat RKC Waalwijk € 97.200 verschuldigd is voor de aanleg van het kunstgrasveld.
- *RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2001-2002 op de 8de plek in de Eredivisie.*

2003

- Het college geeft bij RKC Waalwijk de bereidheid aan om in een werkgroep inzake BVO RKC te participeren, de problematiek in beeld te brengen en voorstellen m.b.t. een oplossing te formuleren. RKC Waalwijk wil praten over de stadionhuur en de wijze waarop de huur wordt doorberekend.
- De werkgroep inzake BVO RKC Waalwijk rapporteert over de financiële positie bij RKC Waalwijk naar aanleiding van het liquiditeitstekort van € 3,6 miljoen.
- Het college stuurt RKC Waalwijk een brief over de ingebrekestelling betaling huur stadion. Het college eist dat RKC het restant verschuldigde huurpenningen (€ 66.327,03) exact volgens de gemaakte afspraken overmaakt.
- De raad wordt geïnformeerd over de hoogte van de huurachterstand van RKC en de 'ernstige liquiditeitsproblemen'.
- RKC Waalwijk reageert door te stellen dat er geen huurachterstand is, maar dat er door RKC Waalwijk onderbouwde uitgaven zijn gedaan aan het stadion en dat die uitgaven zijn verrekend met de huursom en dat het resterende deel reeds is betaald. Het college stelt dat de uitgaven niet onderbouwd worden door genoemde instanties en dat de betalingstermijn blijft staan.
- De werkgroep beveelt het college aan de gemeenteraad voor te stellen mee te werken aan de beschikbaarstelling van een bedrag van € 2,5 miljoen en de gemeentelijk vertegenwoordiger terug

	<p>te trekken uit het bestuur van de BVO RKC Waalwijk en het toezicht over te dragen aan een afvaardiging van de Investmentgroep De Bailleur¹. Deze groep stelt zich garant voor de noodzakelijke saneringsmaatregelen die ervoor zorgen dat RKC Waalwijk weer gezond wordt.</p> <p>→ De gemeenteraad neemt het besluit tot het verstrekken van een lening aan RKC Waalwijk van € 2,5 miljoen. Het is een 'budgettair neutrale oplossing': de rente en aflossing van de lening worden in de huur verdisconteerd. Het toezichthouderschap van de gemeente wordt geformaliseerd en de exploitatie geschiedt binnen vooraf vastgelegde kaders. Als ontbindende voorwaarde voor het verstrekken van de lening verplicht RKC Waalwijk zich dat het bestuur geen rechtsgeldige besluiten kan nemen zonder schriftelijk instemming van de daartoe door het college aangewezen gemeentelijke toezichthouder.</p> <p>→ Deze nieuwe afspraken resulteren in een huurverhoging voor RKC Waalwijk van € 51.333 tot een huursom van € 583.744. De voorzitter van RKC Waalwijk en locoburgemeester van de gemeente Waalwijk tekenen de hieruit voortvloeiende nieuwe huurovereenkomst en de akte van verpanding van de mediarechten.</p> <p>→ RKC Waalwijk stuurt de gemeentelijk vertegenwoordiger een brief met de jaarrekening over seizoen 2002/2003. Er is een negatieve kasstroom van € 1.747.000 en het eigen vermogen van RKC Waalwijk bedraagt na afloop van het seizoen 2002/2003 € 4,6 miljoen negatief.</p> <p>→ Het college besluit tot herbenoeming van de gemeentelijk vertegenwoordiger bij RKC Waalwijk.</p> <p>→ <i>RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2002-2003 op de 9de plek in de Eredivisie.</i></p>
2004	<p>→ De gemeentelijk vertegenwoordiger laat zich positief uit over het door het bestuur van RKC Waalwijk ingezette veranderproces ('het roer is om'). De resultaten zijn conform begroting. Het college besluit de rapportage voor kennisgeving aan te nemen en de raad te informeren.</p> <p>→ Het college informeert de leden van de raad over de situatie bij RKC Waalwijk. De afspraken die gemaakt zijn om RKC op termijn duurzaam te maken, worden kort toegelicht en als 'waterdicht' omschreven. Het jaarlijkse verslag van het college aan de raad in januari verschuift naar de maand maart.</p> <p>→ Het college stelt RKC Waalwijk op de hoogte van de aanpassing in het huurbedrag naar aanleiding van de in 2003 gedane investeringen. De verhoging bedraagt € 2.054 op jaarbasis met ingang van 1 januari 2004.</p> <p>→ <i>RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2003-2004 op de 11de plek in de Eredivisie.</i></p>
2005	<p>→ Op 1 maart 2005 besluit het college om RKC Waalwijk toestemming te verlenen (na hun schriftelijke verzoek op 2 februari) tot het plaatsen van een extra vetput en (niet conform advies) deze investering voor rekening van de gemeente te nemen en te verdisconteren in de huursom.</p> <p>→ De vereniging RKC heeft besloten tot een herstructurering naar de BVO RKC Waalwijk B.V. Ten</p>

¹ De Investmentgroep RKC Waalwijk is onder de naam 'de Bailleur' ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

	<p>behoud van alle rechten en garanties van de gemeente zijn drie nieuwe overeenkomsten opgesteld: 1. de overeenkomst tot overdracht van de geldlening met de daaraan verbonden rechten en plichten 2. de huurovereenkomst 3. de akte van verpanding. De contracten worden getekend en de nieuwe huur bedraagt € 585.538 per jaar.</p> <p>→ De raad wordt op de hoogte gebracht van het genomen besluit.</p> <p>→ <i>RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2004-2005 op de 9de plek in de Eredivisie.</i></p>
<p>2006</p>	<p>→ RKC Waalwijk vraagt het college om enkele aanpassingen (o.a. lichtinstallatie) in het stadion en stelt voor samen de mogelijkheden tot de bouw van een nieuw stadion te onderzoeken.</p> <p>→ Het college verhoogt de huursom met ingang van 1 januari 2006 met € 1.364 voor het plaatsen van de vetput.</p> <p>→ Het college neemt het besluit over de aanvraag voor de lichtinstallatie en geeft de opdracht tot upgrade van de lichtinstallatie aan Oostendorp Nederland B.V. De kosten (€ 192.330) worden in de huurprijs verdisconteerd. Het college brengt RKC Waalwijk hiervan op de hoogte. De jaarhuur komt hiermee op een bedrag van € 600.427.</p> <p>→ Het college ontvangt een ambtelijk advies over de jaarrekening 2005/2006 en de begroting 2006/2007. Er wordt gesteld dat RKC Waalwijk voldoet aan de eis van een bedrijfseconomisch sluitende begroting in 2006/2007. De jaarrekening 2005/2006 wordt positief afgesloten.</p> <p>→ <i>RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2005-2006 op de 12de plek in de Eredivisie.</i></p>
<p>2007</p>	<p>→ Het college licht de grotendeels vernieuwde raad in over de relatie met RKC Waalwijk. Men informeert de raad over de afspraken omtrent de gemeentelijk vertegenwoordiger, het overleg tussen deze vertegenwoordiger en de portefeuillehouder eens per kwartaal en de halfjaarlijkse financiële rapportage door RKC Waalwijk.</p> <p>→ Gedurende een half jaar zijn de gemeente en RKC Waalwijk in gesprek over veiligheidsmaatregelen, te nemen in en rondom het stadion. Uiteindelijk wordt besloten investeringen ter waarde van € 85.000 te verdisconteren in de huur.</p> <p>→ Tijdens een bijeenkomst tussen een afvaardiging van RKC Waalwijk en de gemeente geeft RKC Waalwijk mondeling aan niet aan de huurverplichtingen te kunnen voldoen en vraagt om uitstel van betaling.</p> <p>→ Het college besluit in te stemmen met de conceptintentieverklaring behoudende een onderzoek naar vervreemding van het stadion en de mogelijkheid tot de bouw van een nieuw stadion. Er wordt niet ingestemd met het voorstel van RKC dat voor het lopende jaar niet aan de huurverplichtingen hoeft te worden voldaan.</p> <p>→ <i>RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2006-2007 op de 17de plek in de Eredivisie. RKC degradeert via de nacompetitie naar de Eerste divisie.</i></p>
<p>2008</p>	<p>→ RKC geeft aan de huur van het laatste kwartaal van 2007 over te hebben gemaakt, ondanks belangen van andere geldschietters. Daarnaast geeft RKC aan geen intentieovereenkomst aan te</p>

kunnen gaan met de gemeente, enerzijds omdat het niet uitgelegd kan worden aan de andere geldschieters, anderzijds omdat het eerst nodig zou zijn zekerheid te krijgen over de bouw van een nieuw stadion.

- Het college brengt RKC op de hoogte van de huurverhoging van € 8.655 per jaar. De jaarhuur komt hiermee op een bedrag van € 609.083. Daarnaast wordt vermeld dat RKC Waalwijk een aanvullende huur à € 8.655,85 per jaar nog verschuldigd is over de jaren 2006 en 2007. Hiervoor wordt een aanvullende factuur gestuurd.
- Het college besluit de mededeling van RKC Waalwijk dat de verschuldigde huur over de periode 2006 t/m juni 2008 ad € 385.684,79 pas medio 2008 betaald wordt niet te accepteren. Het zal zich beraden op invorderingsacties en effectuering van het eerste pandrecht.
- Er vinden diverse overleggen plaats tussen college en RKC Waalwijk over het verzoek van RKC Waalwijk om de huurverplichting voor seizoen 2007-2008 op te schorten. Als gevolg van de degradatie van RKC is een groot bedrag aan inkomsten weggefallen. De Investmentgroep is bereid € 2,5 miljoen extra beschikbaar te stellen, onder voorwaarde dat de gemeente ook de huur aanpast en geen gebruikmaakt van haar pandrecht. Concreet voorstel is om uitstel van betaling voor 2008 te verlenen en de huur (circa 6 ton) voor 2008 te spreiden over de jaren erna.
- RKC pleit verder voor het achterwege laten van de huurverplichting tijdens de duur van dit onderzoek naar mogelijke vervreemding van het stadion. De wethouder geeft namens de gemeente aan dat dit niet mogelijk is.
- Naar aanleiding van de gesprekken verzendt het bestuur van RKC Waalwijk een brief aan het college. De Investmentgroep zal de toegezegde donaties (à € 2,5 miljoen), in geval van beslaglegging van mediarechten door de gemeente en het niet opschorten van de huurtermijnen voor een seizoen, direct intrekken. Dit zal een faillissement tot gevolg hebben. RKC meldt dat het betalen van de huurachterstand in juli voor hen wel prioriteit heeft.
- Het college start desondanks de procedure met betrekking tot de met RKC Waalwijk gesloten pandovereenkomst (inzake mediagelden) op. In een door het college ondertekend document staat de reden vermeld dat RKC Waalwijk weliswaar meedeelt dat in juli 2008 de prioriteit zal worden betracht om de achterstallige huurtermijnen te voldoen, maar dat het college te weinig vertrouwen heeft dat deze toezegging ook daadwerkelijk nageleefd gaat worden.
- Het college stuurt een brief aan het bestuur van RKC Waalwijk waarin het aangeeft graag een schriftelijke bevestiging te ontvangen van het besluit van RKC Waalwijk om niet op het aanbod van het college, om de ontstane impasse t.a.v. de invordering van de huurschuld te doorbreken, in te gaan. Het college informeert de KNVB over de huurschuld van € 600.000 en het opstarten van de gerechtelijke procedure.
- Het college stelt de fractievoorzitters van de gemeenteraad op de hoogte van het aanbod (opschorting van de huurachterstand wanneer het onderzoek naar vervreemding loopt) aan RKC Waalwijk. Ook wordt aangegeven dat de gemeente verder geen concessies meer zal doen richting RKC Waalwijk.

	<ul style="list-style-type: none"> → De gemeente Waalwijk, DMG (de Mandemakers Groep), Van Wijnen Zuid en RKC tekenen een overeenkomst. De gemeente schort de invordering van de huurpenningen over 2008 op. De gemeente, DMG en OPP² voeren samen een haalbaarheidsonderzoek uit naar de ontvlechting van gemeente en RKC Waalwijk. DMG staat garant voor de huur over het eerste kwartaal van 2009. Van Wijnen Zuid staat garant voor de huur over het tweede t/m het vierde kwartaal van 2009. → <i>RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2007-2008 op de 2de plek in de Eerste divisie. Geen promotie.</i>
2009	<ul style="list-style-type: none"> → Het college besluit in te stemmen met de eindafrekening van de veiligheidsmaatregelen bij RKC Waalwijk en de kapitaallasten over de totale kosten à € 74.466 te verdisconteren in de stadionhuur. Het resterende bedrag à € 13.300 komt voor rekening van de gemeente. → De fractie van de CU stelt vragen over in welke mate door DMG aan de betalingsverplichting voor de huur van het 1e halfjaar van 2008 is voldaan. → Het college nodigt de raad uit voor een informatiebijeenkomst over de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek RKC stadion Zanddonk. → Het college besluit een gezamenlijke ontwikkeling van een verplaatst RKC stadion als niet haalbaar te beschouwen. Ook wordt besloten overleg te initiëren met RKC over de invordering van de huurschuld over 2008. → Het college stuurt een aangetekende brief naar RKC met de mededeling dat de huurachterstand van € 775.258,68 binnen acht dagen moet worden overgemaakt. De opschorting gedurende het haalbaarheidsonderzoek is komen te vervallen door de uitkomst dat de plannen niet haalbaar zijn. → RKC meldt dat het uitgesloten is om het geëiste bedrag binnen de genoemde termijnen te voldoen. Uitvoering geven aan de dreiging tot beslaglegging op de mediagelden zal onmiddellijk leiden tot een faillissement. RKC vraagt om een opschorting van de procedure om gezamenlijk tot een alternatief te komen. → Het college, RKC Waalwijk en sponsors treden in overleg. → Het college laat weten dat het conservatoire derdenbeslag ingetrokken wordt. Er is een overeenstemming bereikt tussen Waalwijk, RKC en sponsors over de wijze waarop RKC voor een faillissement behoed kan worden. → <i>RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2008-2009 op de 2de plek in de Eerste divisie. Er volgt promotie via de nacompetitie.</i>

² OPP BV, Ontwikkelings en Participatiebedrijf Publieke Sector BV, thans BNG Gebiedsontwikkeling, 100% dochter van de BNG Bank.

2010

- Op **10 januari 2010** ondertekenen de gemeente Waalwijk, RKC Waalwijk en De Mandemakersgroep formeel een convenant over de wijze waarop RKC Waalwijk voor een faillissement behoed kan worden. De Mandemakersgroep is betrokken vanwege een uitstaande lening van € 1,3 miljoen en hun extra sponsering (van maximaal € 3 miljoen) dat in seizoen 2009-2010 wordt betaald om de begroting sluitend te krijgen. In het convenant is niet opgenomen dat de ondertekening is geschied onder voorbehoud van goedkeuring door de raad.
- Op **21 januari 2010** stemt de gemeenteraad in met het voorgestelde onderhandelingsresultaat tussen het college en vertegenwoordiger van DMG (de Mandemakersgroep) met betrekking tot de BVO RKC Waalwijk. Bij de instemming zijn bijlagen bijgevoegd met onder andere de vragen van diverse fracties en de antwoorden van het college en de antwoorden op aanvullende vragen vanuit de ChristenUnie en PvdA.
- In het convenant zijn de drie partijen met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2010 het volgende overeengekomen:

- Vanaf 1 januari 2010 bedraagt de jaarhuur voor het stadion € 450.000, te betalen in maandelijkse termijnen. RKC Waalwijk zal zich tot het uiterste inspannen om eventuele tekorten in geval van degradatie via extra activiteiten en maatregelen te voorkomen. In afwijking van de bestaande huurovereenkomst zullen kosten van aanpassingen in het stadion volledig door RKC Waalwijk worden betaald.

Uit gesprekken van de rekenkamercommissie met ambtelijke medewerkers blijkt dat de vastgestelde € 450.000 de lasten dekt die de gemeente heeft. Er is met name bekeken welk huurbedrag voor de gemeente maximaal aanvaardbaar zou zijn, tegen de achtergrond van een situatie waarin RKC failliet zou gaan en de gemeente een veel groter probleem zou hebben

Er zijn geen overzichten gemaakt welke opbrengsten de gemeente door dit besluit is misgelopen. Naar de commissie is meegedeeld dat dit, door de gekozen benadering waarin ook de lasten (kapitaallasten stadion) voor de gemeente afnemen en die nieuwe lasten volledig gedekt worden door de lagere opbrengsten, niet relevant

In het gesprek met de algemeen directeur van RKC Waalwijk heeft deze beschreven dat de club het stadion nu zelf moet onderhouden. De algemeen directeur van RKC geeft aan dit verder een opmerkelijk besluit in een zakelijke huurder-verhuurderrelatie te vinden. In de eredivisie krijgt RKC Waalwijk naar eigen zeggen € 2,1 miljoen mediagelden, in de Eerste divisie echter een paar ton. In geval van degradatie moet RKC Waalwijk dat in een paar maanden rechtekken.

- Ter overbrugging van het verschil tussen de voorstellen t.a.v. de hoogte van de jaarlijkse stadionhuur van de gemeente (€ 450.000) en de vertegenwoordiger van DMG (€ 300.000) zal de gemeente en RKC Waalwijk zich inspannen om via (maatschappelijke) activiteiten een minimale jaaropbrengst van € 150.000 te genereren. Het jaarlijks bijeenbrengen van dit bedrag wordt gerealiseerd door één onafhankelijke stichting (Stichting Steun RKC). RKC Waalwijk is nadrukkelijk betrokken bij het uitvoeren van de activiteiten van deze stichting.

In het gesprek van de rekenkamercommissie met de algemeen directeur van RKC Waalwijk wordt aangegeven dat de praktijk heeft uitgewezen dat deze afspraak niet haalbaar (en realistisch) is geweest. Deze afspraak is dan ook geschrapt in het reddingsplan opgesteld in 2014.

- Voor de periode 1 januari 2010 en 30 juni 2010 is er een te overbruggen verschil van € 75.000, waarvoor de gemeente (eenmalig) garant zal staan wanneer blijkt dat RKC Waalwijk dit bedrag (€ 150.000) niet zelf bijeen kan brengen.
 - De huurachterstand wordt vastgesteld op € 650.000. In het convenant is afgesproken dat ter gedeeltelijke verrekening van deze achterstand de gemeente het kunstgrasveld met bijbehorende verlichting zal kopen voor € 300.000. Over het restantbedrag is RKC Waalwijk de gemeente een rente verschuldigd van 3%. Uit de gesprekken wordt niet duidelijk op basis waarvan het aankoopbedrag bepaald is en of er een huurcontract is afgesloten.
 - De transferwinsten zullen naar rato worden verdeeld tussen de gemeente Waalwijk en DMG op basis van de verhouding tussen het bedrag aan achterstallige huur van het stadion en het bedrag van een uitstaande lening van € 1,3 miljoen vermeerderd met het door DMG in het seizoen 2009-2010 betaalde bedrag aan extra sponsering (maximaal € 3 miljoen) om de begroting sluitend te krijgen.
 - Het is de bedoeling dat RKC Waalwijk per einde boekjaar 2009-2010 een balans presenteert waarbij het (negatief) eigen vermogen substantieel verbeterd is.
- In het raadvorstel (**van 8 januari 2010**) waarin de raad voorgesteld wordt in te stemmen met het convenant staat verder ook nog het volgende vermeld:
- De financiële problemen van RKC Waalwijk zijn deels de schuld van het vorige RKC bestuur. Er staat vermeld dat het vorige bestuur "te opportunistisch te werk is gegaan, transparantie intern en richting de gemeente ontbrak en de huur voor het stadion als sluitpost ging fungeren".
 - Vermeld is: "De gemeente heeft op verzoek van het bestuur wel geld beschikbaar gesteld door het stadion aan te kopen, aanvullende voorzieningen te treffen en een geldlening beschikbaar te stellen. Deze investeringen en lening zouden volgens afspraak in de vorm van huur terug betaald worden. Daarmee heeft de gemeente wel een risico opgebouwd dat in feite bestaat uit de resterende boekwaarde ad € 8.893.133". Dit risico doet zich voor op het moment dat de BVO zou ophouden te bestaan.
 - Over de lening van de gemeente aan RKC van € 2.500.000 in 2003 wordt gesteld dat de "gemeente er voor heeft gezorgd dat de huurprijs relatief maar weinig omhoog ging. Dat is gedaan door te sleutelen aan de afschrijving, restwaarde en oversluiting van de lening. In feite is toen het risico van de gemeente vergroot".
- Op **18 maart 2010** stuurt de gemeentelijk vertegenwoordiger een brief aan het college met zijn halfjaarlijkse rapportage over de halfjaarcijfers 2009-2010 van RKC Waalwijk. Hij meldt het volgende:

- De verwachting is dat over het gehele seizoen 2009-2010 de winst-verliesrekening met een voordelig saldo van € 0,5 miljoen zal worden afgesloten. Verder meldt hij dat de balans per 31 december 2009 een negatief eigen vermogen van € 8,7 miljoen vertoont. Hierbij merkt hij op dat de beoogde balanssanering (per 1 januari 2010) nog niet heeft plaatsgevonden.
 - De beoogde balanssanering bestaat volgens de gemeentelijke vertegenwoordiger ten eerste uit een correctie van € 2 miljoen wegens een ten onrechte als lening verantwoorde gemeentelijke bijdrage (ten behoeve van het dichtbouwen van de hoeken van het stadion). RKC Waalwijk geeft aan dat dit in 2003 ontvangen bedrag een bijdrage was in plaats van een lening. Ten tweede door het als achtergestelde lening aanmerken van een deel van een uitstaande lening van De Bailleur B.V. (€ 2,6 miljoen) waarbij wordt afgezien van rentebetaling en aflossingsverplichting.
 - Voor beide saneringen is een geaccordeerde verklaring van een accountant nodig. Na de administratieve verwerking van deze twee punten zou het eigen vermogen met € 4,6 miljoen verbeteren tot een tekort van € 4,1 miljoen per 31 december 2009.
- Het college besluit op **27 april 2010** kennis te nemen van de halfjaarcijfers 2009-2010 van RKC en de toelichting daarop door de gemeentelijk vertegenwoordiger. Daarbij wordt vermeld dat het in de brief van 18-03-10 gevraagde document betreffende het geschonken bedrag van € 2 miljoen, reeds op 18-02-10 naar RKC Waalwijk verzonden is. Ten aanzien van bovenstaande twee punten zijn door de rekenkamercommissie geen aanvullende (verklarende) documenten in het dossier aangetroffen.
- *RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2009-2010 op de 18de plek in de Eredivisie. Degradatie volgt.*
- Op **18 mei 2010** stelt de SGP aan het college vragen over de onduidelijke status van een lening van de gemeente Waalwijk aan RKC Waalwijk van € 2,5 miljoen verleend op 23 april 2003. De vragen gaan in op de hoogte van het bedrag (€ 2 miljoen versus € 2,5 miljoen) en op het feit dat het raadsvoorstel uit 2003 spreekt over een lening van € 2,5 miljoen en in hoeverre één van beide bedragen is te relateren aan het dichtbouwen van de stadionhoeken.
- Op **15 juni 2010** beantwoordt het college de vragen van de SGP.
- Er wordt aangegeven dat het betreffende bedrag inderdaad een lening is. Het college geeft aan dat de rente en aflossing van de lening in de huurprijs voor het stadion zijn verdisconteerd en dat dit budgettair neutraal uitpakt voor de gemeente.
- Uit de gesprekken van de rekenkamercommissie met de betrokken ambtenaren blijkt dat hieronder wordt verstaan dat de lasten voor RKC binnen de huidige begroting van de gemeente vallen. Dit betekent niet dat het risiconutraal was voor de gemeente. Het college gaat in de beantwoording niet in op een eventuele bijdrage (en tijdstip en omvang daarvan) voor de verbouw van het stadion.
- Als reactie op de beantwoording van de vragen van de SGP door het college op 15 juni 2010, heeft de SGP aangegeven prijs te stellen op "een concrete beantwoording van de concreet [...] gestelde vragen". Het college beantwoordt de afzonderlijke vragen in een brief naar de

SGP.

- Op **23 juli 2010** stuurt de gemeentelijk vertegenwoordiger het college een brief met bijgevoegd de begroting 2010-2011 van RKC Waalwijk en een toelichting op de begroting. Er staat het volgende vermeld:
 - De opgenomen sponsorgelden (€ 3,2 miljoen) zijn voor 88% gebaseerd op contracten. Voor het resterende bedrag van € 384.000 is een garantstelling afgegeven door de sponsors. De prognose voor komend seizoen geeft een batig saldo. Dit resultaat houdt vooral verband met de ontvangen en verantwoorde extra sponsorgelden van Mandemakers/DMG à € 3 miljoen van afgelopen seizoen.
 - Dat overeenkomstig het nieuwe huurcontract de jaarlijkse stadionhuur op € 450.000 is gesteld.
- Op **2 september 2010** informeert het college de raad over de ontwikkelingen omtrent de garantstelling voor de € 75.000 aan maatschappelijke baten. In de vergadering van 21 januari 2010 heeft de raad ingestemd met het onderhandelingsresultaat tussen RKC Waalwijk en het college. Onderdeel daarvan is een garantstelling voor de 2e helft van het lopende voetbalseizoen (2009-2010) van € 75.000 voor de opbrengsten van Stichting Steun RKC. Het tekort aan opbrengsten wordt tot een maximum van € 75.000 aangevuld door de gemeente. De benodigde aanvulling van € 27.604 zal ten laste worden gebracht van de post 'onvoorzien'. De raad gaat hiermee akkoord en het college informeert RKC Waalwijk hierover in een brief.
- Op **3 november 2010** stuurt de gemeentelijk vertegenwoordiger de jaarcijfers 2009-2010 van RKC Waalwijk naar het college. Hij vermeldt het volgende:
 - Het negatief eigen vermogen per 30 juni 2010 van RKC Waalwijk is afgenomen van € 9,5 naar € 7,1 miljoen. Hij vermeldt hierbij dat de leningen van De Bailleur en DMG in de afgelopen periode zonder aflossingsverplichting zijn achtergesteld. Dit betekent dat het totaal van de betreffende leningen (€ 4,1 miljoen) onderdeel is geworden van het garantievermogen van RKC Waalwijk. Het negatief (eigen) vermogen van RKC Waalwijk per 30 juni 2010 komt feitelijke daarmee uit op € 3,0 miljoen.
 - De winst- en verliesrekening sluit met een batig saldo van € 2,4 miljoen af tegenover een tekort van € 4,2 miljoen in het seizoen 2008-2009. Het gunstigere resultaat komt grotendeels door € 4,7 miljoen meer netto-omzet, waarvan € 3,0 miljoen extra van DMG.
- Op **17 november 2010** stelt de fractie van GroenLinksaf schriftelijk o.a. onderstaande vragen aan het college over de 'notitie ontvlechting relatie BVO RKC Waalwijk'. Het college beantwoordt de vragen van GroenLinksaf op 1 december, de antwoorden zijn schuingedrukt.
 - 1) Wat zijn de opbrengsten van de schuld van RKC bij de gemeente (€ 2,3 miljoen) in geval van faillissement? Antwoord: "in het geval van een faillissement moet aangenomen worden dat de kans groot is dat slechts een marginale opbrengst tegemoet gezien kan worden."
 - 2) Wat is de looptijd van de lening van 2003 en hoe staat dit in de boeken bij RKC Waalwijk? Antwoord: "van de lening resteert nog € 2.300.000."

- 3) Het verschil in begroting van de herontwikkelingswaarde van de grond bij/onder het stadion. Vorig jaar was dit maximaal € 3,8 miljoen, nu € 5,9 miljoen. Waarom kon deze begroting vorig jaar niet gemaakt worden? *Antwoord:* "voor de waardebeoordeling is een scenario opgesteld. Hierbij is uitgegaan van 80% uitgifte van uitsluitend grote kavels voor vrije-sectorbouw."
 - 4) Zou dit verschil invloed hebben op de restschuld van RKC Waalwijk? En hoe heeft dit de behandeling door de raad van het voorstel vorig jaar beïnvloed? *Antwoord:* "het college heeft - ook terugkijkend- niet het idee dat het, uitgaande van een hogere restwaarde, een betere oplossing was geweest om RKC Waalwijk failliet te laten gaan."
 - 5) Mandemakers zou regie krijgen bij de herontwikkeling van de gronden in geval van overname van het stadion. Hoe verhoudt dit feit zich tot de wenselijkheid van zijn bod onder deze omstandigheden? *Antwoord:* "het college vindt het niet gepast een waardeoordeel uit te spreken, naast de eerder gegeven informatie."
 - 6) Zou verkoop aan Mandemakers voor het geboden bedrag een onverantwoordelijke stap zijn? *Antwoord:* "het college geeft aan geïnformeerd te hebben over de relevante aspecten, het is aan de raadsleden om conclusies te trekken."
- Op **23 november 2010** besluit het college kennis te nemen van de jaarcijfers 2009-2010. In het advies wordt gemeld dat "de gemeentelijk vertegenwoordiger concludeert dat de financiële positie slecht is." Verder wordt deze vertegenwoordiger verzocht een voorstel te doen met betrekking tot een verdeelsleutel voor de opbrengst van de verkoop van spelers. De cijfers met betrekking tot langlopende schulden dienen nader te worden toegelicht. Als laatste laat de verantwoordelijk wethouder periodiek een overleg inplannen met ambtenaren die betrokken zijn bij het dossier RKC.
- Op **20 december 2010** verstuurt gemeentelijk vertegenwoordiger een brief aan het college ter beantwoording van de vragen van het college gesteld op 23 november 2010.
- De eerste vraag betreft de verdeelsleutel ten aanzien van de opbrengst bij verkoop van spelers. Deze is opgesteld aan de hand van de vorderingen die de gemeente en De Mandemakersgroep (DMG) op RKC hebben. Deze afspraken zijn in een overeenkomst op 14 januari 2010 vastgelegd. De in artikel 2 van deze overeenkomst benoemde vordering van de gemeente is het restant huurachterstand uit 2008 en bedraagt € 365.150; de vordering van DMG bedraagt € 4,3 miljoen. Hiermee komt de verdeelsleutel uit op 8% voor de gemeente en 92% voor DMG.
 - De tweede vraag betreft de langlopende schulden bij de gemeente van € 2.287.769. Dit bedrag bestaat uit € 1.922.619 (restant lening van gemeente Waalwijk) en € 365.150 (restant huurschuld stadion). De lening is het restantbedrag van de oorspronkelijke in 2003 verstrekte lening van € 2.500.000. Het restant huurschuld heeft betrekking op de huur van 2008 en is in 2010 verlaagd met € 300.000 als gevolg van de overname door de gemeente van het kunstgrasveld.

	<p>→ Op 24 december 2010 stelt D66 (via een mail van de fractievoorzitter) aan het college schriftelijke vragen over de ontvlechting van de relatie tussen RKC Waalwijk en de gemeente. Het onderwerp van de vragen is de manier waarop de in 2003 verstrekte lening van € 2,5 miljoen in de boeken is gekomen. Desgevraagd heeft de wethouder in het gesprek met de rekenkamercommissie gemeld dat de ontvlechting op de agenda stond.</p>
<p>2011</p>	<p>→ Op 5 januari 2011 (verzonden op 18 januari 2010) beantwoordt het college in een mail de raadvragen van D66 over de lening van € 2,5 miljoen. Het college geeft aan dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het vaststaat dat er sprake is geweest van een verstrekte geldlening en niet van een verleende bijdrage. Er wordt gerefereerd aan de bijgevoegde huurovereenkomst van 27 mei 2003, de huurovereenkomst van 24 mei 2005, de overeenkomst overdracht geldlening van 24 mei 2005 en de overeenkomst II van 14 januari 2010. - D66 vraagt naar de exacte status van de in 2003 verstrekte lening. Het college geeft aan dat er geen separate leningsovereenkomst met de BVO RKC Waalwijk is opgesteld. De verschuldigde rente en aflossing wordt verdisconteerd in de verschuldigde huursom. - Ook wordt gevraagd naar de mogelijkheden van zowel gemeente als RKC om de huurovereenkomst te beëindigen. Het college stelt hierop dat beide partijen niet gerechtigd zijn de overeenkomst voor 27 mei 2038 te verbreken. Uitzondering hierop is in geval van nieuwe afspraken onder voor beide partijen aanvaardbare condities. - Verder laat de vertegenwoordiger van DMG 5 januari 2011 in een brief aan het college weten het bod van € 4 miljoen op het stadion in te trekken. Als reden geeft hij de berichten in de kranten dat hij als zakenman zijn voordeel zou doen met de aankoop van het stadion. Verder informeert hij de wethouder dat hij garant staat voor de tekorten uit de begroting voor een bedrag van € 900.000. Voor eventuele tekorten in de toekomst acht hij zich niet meer verantwoordelijk. <p>→ Op 4 februari 2011 laat het college in een brief aan de vertegenwoordiger van DMG weten het intrekken van het bod te betreuren. In het gesprek met de rekenkamercommissie vertelt de toenmalige wethouder dat hij wel (dit blijkt namelijk niet uit de documentatie) in gesprek is gegaan met de vertegenwoordiger van DMG om hem over te halen om in gesprek te blijven. Deze poging heeft de vertegenwoordiger van DMG uiteindelijk niet van mening doen veranderen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eind 2010 stelt het college de gemeentelijk vertegenwoordiger twee vragen over de verdeelsleutel van opbrengsten bij de verkoop van spelers en over de langlopende schulden van RKC Waalwijk bij de gemeente. Op 11 januari 2011 besluit het college kennis te nemen van de antwoorden van de gemeentelijk vertegenwoordiger gegeven op 20 december 2010. - Op basis van de schulden van RKC Waalwijk bij de gemeente en bij DMG berekent de gemeentelijk vertegenwoordiger dat de gemeente recht heeft op 8% van de eventuele transferwinsten en DMG 92%. - In deze berekening is geen rekening gehouden met de lening van de gemeente van € 2,5 miljoen omdat de aflossing hiervan deel uitmaakt van de huursom. In een aanvullende mail

(5 januari 2011) geeft de gemeentelijk vertegenwoordiger toelichting hierop. Het restant lening van de gemeente Waalwijk is € 1.922.619 en het restant huurachterstand stadion € 365.150.

- Op **30 maart 2011** beantwoordt de wethouder de onderhandse³ vragen van D66 gesteld per mail op 10 maart 2011. Hij geeft in zijn reactie onder andere het volgende aan:
- De boekwaarde van het station is per 1 januari 2011 vastgesteld op € 8.849.121.
 - De lening van RKC Waalwijk staat apart in de boeken (met instemming van de accountant), zoals eerder mondeling aangegeven en het restant van de lening is in geval van omstandigheden terstond opeisbaar.
 - De kale huur voor RKC Waalwijk is € 450.000 per jaar. Voor de onderliggende berekening, gebaseerd op een annuïtaire aflossing van de totale investering € 8,9 miljoen (stand 1-1-2010) verwijst hij naar het raadsvoorstel van 8 januari 2010.
 - Verder vermeldt hij dat in de geldende huurovereenkomst is opgenomen dat als de overeenkomst eindigt op een eerder tijdstip dan 27 mei 2038, wegens omstandigheden die aan de BVO RKC Waalwijk zijn toe te rekenen, dan is de BVO RKC Waalwijk verschuldigd het restant van de door de gemeente verstrekte geldlening, voor zover nog niet voldaan door verrekening van die geldlening in de huurprijs. Dat restant bedrag is dan terstond opeisbaar, en tot zekerheid van die betaling daarvan dient tevens het door de BVO RKC Waalwijk aan de gemeente te verstrekken pandrecht zoals in artikel 19 van de huurovereenkomst is omschreven.
 - Per eind maart 2011 staat nog open: € 364.033,00 inclusief btw. Er zijn schriftelijke afspraken dat deze schuld wordt voldaan als er spelers verkocht worden. Over het openstaand saldo betaalt RKC rente aan de gemeente. De rente is gefactureerd t/m 31-12-2010. RKC Waalwijk heeft deze rentenota voldaan.
- *RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2010-2011 op de 1ste plek in de Eerste divisie. Promotie naar de Eredivisie volgt.*
- Op **22 juni 2011** rapporteert de gemeentelijk vertegenwoordiger in een brief aan het college tussentijds over de situatie bij RKC Waalwijk. Hij geeft het volgende aan:
- De financiële positie van RKC Waalwijk noemt hij penibel. Er is een financieringstekort van ruim € 1 miljoen. Dit wordt opgevangen door het uitstellen van betalingen die op korte termijn verschuldigd zijn. Ook wordt de transfer van een speler besproken, hiervan zal € 40.000 gebruikt worden om het restant huurschuld deels af te lossen.
 - Er is een betalingsregeling getroffen over de achterstallige huurbetalingen voor de maanden mei en juni 2011. De betreffende maanden zullen voor 1 oktober 2011 worden overgemaakt. In de gesprekken maakt het merendeel van de geïnterviewden duidelijk dat er op dit punt sprake

³ Uit de documenten leidt de rekenkamercommissie af dat onderhandse vragen, vragen zijn die per mail rechtstreeks aan de wethouder gesteld worden. De antwoorden zijn beschikbaar via Raadsnet.

is van een jaarlijks patroon bij RKC. Tegen het einde van het seizoen raakt de club door de liquide middelen heen. Pas in de zomer komen nieuwe middelen uit sponsorinkomsten en seizoenkaarten binnen. Men zegt dat dit zich feitelijk elk jaar voordoet.

- Als laatste wordt melding gemaakt van twee lege bestuursplekken bij RKC Waalwijk.

→ Op **23 augustus 2011** ontvangt de gemeentesecretaris van de gemeente Waalwijk een ondertekend contract van de beoogde nieuwe gemeentelijk vertegenwoordiger.

→ Op **7 december 2011** rapporteert de nieuw aangestelde gemeentelijk vertegenwoordiger over de beoordeling van de jaarrekening 2010-2011 van RKC Waalwijk. Hij geeft het volgende aan:

- Hij mist de aansluiting met de jaarrekening van 2009-2010 en de modelstaat van de KNVB; meerdere cijfers komen niet overeen. Hij heeft geen toelichting op deze verschillen terug kunnen vinden. Hij meldt dat RKC Waalwijk als verklaring geeft dat deze verschillen komen door waardering van de lening (€ 2,5 miljoen) van de gemeente. Er is door RKC ten onrechte uitgegaan van lineaire aflossing terwijl de lening annuïteit is. De correctie van dit verschil leidt tot een eenmalige last van € 213.000 voor RKC Waalwijk.
- Het negatief eigen vermogen is wederom afgenomen (positieve ontwikkeling) middels de bestemming van het positieve rekeningresultaat van € 1,146 miljoen.
- De achtergestelde lening van DMG is met € 1,0 miljoen verminderd.
- Van de aflossingsverplichtingen rondom de kortlopende schulden is niet duidelijk wanneer deze tot aflossing moeten komen. Dit zorgt voor een mogelijk risico (liquiditeitsprobleem).
- Per saldo zijn de overlopende passiva met bijna € 0,5 miljoen afgenomen. Hierbij valt het wel op dat ten opzichte van vorig seizoen sponsorbijdragen en seizoenkaarten zijn opgenomen om daarmee wellicht de liquiditeitspositie op korte termijn te verbeteren.
- Ook valt de vrijval van de claim (€ 0,9 miljoen) vanuit de Belastingdienst als gevolg van een positievere inschatting rondom de afloop van de zaak op. Het risico blijft daarbij wel bestaan dat RKC Waalwijk toch verliest waardoor naast een financiële tegenvaller mogelijk een acuut liquiditeitsprobleem kan ontstaan.

In het gesprek met de rekenkamercommissie geeft de voormalig wethouder aan dat de claim van de Belastingdienst bij hem bekend was, maar dat de gemeente niets kan afdwingen. De verwachting van RKC en hun advocaat was dat de zaak gewonnen zou worden.

Verder geeft de voormalig wethouder aan dat het college vond dat er middelen gereserveerd moesten blijven. Vanuit RKC Waalwijk werd hierop aangegeven dat zij de middelen nodig hadden voor kleine uitgaven, de aankoop van spelers en de afbetaling van schulden. In zijn beleving had men in 2010-2011 nog wel een reservering, maar één die aanzienlijk lager was dan eerst. Dat niet uit de documenten blijkt dat deze reservering er niet was, is voor hem nieuw.

→ Op **23 december 2011** rapporteert de gemeentelijk vertegenwoordiger aan het college in een

tussentijdse rapportage tot en met november 2011. Hij vermeldt het volgende:

- RKC Waalwijk heeft voor het seizoen 2011-2012 een sluitende begroting opgesteld. Het positieve saldo zal worden ingezet ter versterking van het eigen vermogen. Wanneer dit leidt tot een financieringsoverschot, zal het worden aangewend om de liquiditeitspositie te verbeteren.
- Hij uit zijn bezorgdheid over het gebrek aan voorzieningen voor onderhoud van het stadion. Hij meldt dat er nodige onderhoudswerkzaamheden aan het dak nodig zijn. De gemeente is eigenaar en niet verantwoordelijk voor het onderhoud; het is daarom van belang dit met RKC Waalwijk te bespreken en een overzicht te vragen van de verrichte onderhoudswerkzaamheden in de afgelopen jaren.

2012

→ Eind 2011 rapporteerde de gemeentelijk vertegenwoordiger over de jaarrekening en de financiële situatie bij RKC Waalwijk. Op **8 februari 2012** informeert deze vertegenwoordiger het college in een brief over het gesprek met de financieel manager van RKC Waalwijk dat diezelfde dag plaatsvond. Uit dit gesprek rapporteert hij het volgende:

- RKC Waalwijk heeft aangegeven dat er geen majeure financiële ontwikkelingen spelen. Er is wel sprake van achterblijvende inkomsten uit sponsoring. Deze worden gecompenseerd door hogere baten uit kaartverkoop. Vanaf april zal de liquiditeit onder druk komen te staan. Door sponsoren te vragen om een voorschot moet dit probleem (net als in andere jaren) worden opgelost.
- Het onderhoud van het stadion is een punt van zorg. De liquiditeitspositie van RKC Waalwijk laat het niet toe om onderhoudswerkzaamheden te kunnen bekostigen. Delen van het dak en de toiletgroepen moeten echter worden vervangen. Het niet uitvoeren van noodzakelijk onderhoud leidt tot een waardevermindering van het stadion.
- Er zijn geen onoverkomelijke punten meer voor RKC Waalwijk om te komen tot een nieuwe huurovereenkomst en geldlening. Er is inmiddels ook overeenstemming over de boekwaarde van de geldlening. De gemeentelijk vertegenwoordiger adviseert om jaarlijks door middel van een saldobestemming vanuit de gemeente aan RKC Waalwijk over de hoogte van de gedane aflossingen en de restant schuld te communiceren.

→ *RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2011-2012 op de 7de plek in de Eredivisie.*

→ Op **31 mei 2012** informeert de gemeentelijk vertegenwoordiger in een brief tussentijds het college over het gesprek met de financieel manager van RKC Waalwijk op 30 mei. Er komt hierin een aantal punten naar voren.

- Er is € 2,0 miljoen aan sponsorbijdragen voor het nieuwe seizoen vastgesteld. Doel is om hier gedurende het seizoen € 2,8 miljoen te realiseren. Er wordt niet vermeld welk bedrag aan sponsoring minimaal benodigd is.
- Er is een meningsverschil over de verlenging van de lening met 5 jaar als gevolg van het terugbrengen van de huur van € 600.000 naar € 450.000. RKC Waalwijk geeft aan met de

gemeente in gesprek te willen over de huur van het stadion; men is van mening dat de huur nog steeds onevenredig op de begroting drukt. Verder wordt alleen het strikt noodzakelijke onderhoud aan het stadion uitgevoerd.

- De afgelopen maanden is er geen tussentijdse rapportage geweest. De laatste rapportage betrof de halfjaarcijfers, waarover de gemeentelijk vertegenwoordiger gerapporteerd heeft. De begroting moet op 15 juni naar de KNVB en komt dan ook richting de gemeentelijk vertegenwoordiger.

→ In een brief op **4 juli 2012** informeert de gemeentelijk vertegenwoordiger het college over de beoordeling van de begroting 2012-2013 van RKC Waalwijk. Hij oordeelt en adviseert als volgt:

- De begroting zoals die nu voorligt, gaat uit van een hoge klassering, vergelijkbaar met het vorige seizoen. De positie op de ranglijst aan het einde van het seizoen laat zich moeilijk voorspellen, maar komt op de vertegenwoordiger als erg ambitieus over. Hij adviseert om vanuit het college zorg te uiten rondom het mogelijk te ambitieus ramen van de baten (o.a. door een verwachte hoge classificering) en het te hard laten stijgen van de loonkosten. Uit gesprekken van de rekenkamercommissie met de betrokkenen blijken RKC en gemeente gesprekken te hebben gevoerd over dit onderwerp. In deze gesprekken zegt RKC toe conservatiever te begroten, uitgaande van een positie in de Eredivisie.
- Er wordt door RKC Waalwijk in de begroting geen werk gemaakt van het op niveau brengen van de onderhoudstoestand van het stadion. Hij adviseert de gemeente vanuit het perspectief van onderhoud van het stadion met RKC in gesprek te gaan.
- Er is geen liquiditeitsbegroting overlegd. De verwachting is dat de realisatie van de begroting sec niet zal leiden tot een verbetering van de liquiditeit.

→ Op **13 november 2012** rapporteert de gemeentelijk vertegenwoordiger wederom en wel over de bevindingen rondom de beoordeling van de jaarrekening 2011-2012. Hij rapporteert het volgende:

- De winst- en verliesrekening van RKC Waalwijk sluit met een voordelig resultaat van € 39.385. Het overgrote deel van de kosten zijn loonkosten en de daarmee samenhangende componenten.
- De post 'vorderingen' kent in vergelijking met vorig jaar een afname van € 1,5 miljoen, vermoedelijk door een gedeeltelijke aflossing van de achtergestelde lening aan DMG.
- Het eigen vermogen is licht verbeterd met ongeveer € 40.000, zijnde het resultaat. Per eind 2012 komt dit uit op € 6.130.463 negatief. Het bedrag aan vooruit ontvangen sponsorbijdragen was ongeveer € 225.000 minder dan vorig seizoen.
- De lening vanuit de gemeente wordt door RKC Waalwijk gewaardeerd op € 2.098.000. De waardering van de gemeente zelf komt uit op € 2.273.000. Er zijn gesprekken tussen gemeente en RKC Waalwijk om tot overeenstemming in waardering te komen.
- De vertegenwoordiger vermeldt verder dat er een claim (ongeveer € 800.000) van de Belastingdienst ligt. RKC Waalwijk verwacht deze zaak te winnen. Er ligt een uitspraak van de

Hoge Raad op grond waarvan de fiscalist verwacht dat de kansen op een goede afloop van RKC Waalwijk gestegen zijn. Mocht RKC deze zaak toch verliezen, dan kan dit leiden tot een acuut probleem, waarvoor de financiering nu ontbreekt/mogelijk continuïteitsprobleem. Uit de jaarrekening blijkt niet wanneer een uitspraak in deze zaak verwacht kan worden.

In de gesprekken met de rekenkamercommissie geven de betrokken ambtenaren, wethouders en gemeentelijk vertegenwoordiger aan dat zij hier destijds weinig invloed op konden uitoefenen. De hoop was er dat RKC gelijk zou hebben. RKC heeft destijds aangegeven te verwachten dat ze de zaak zouden winnen. Het was een langlopende zaak.

- Er is verder nog discussie over het onderhoud van het stadion. Een paar maanden geleden is afgesproken dat een vertegenwoordiger van de gemeente een schouw van het stadion zou doen. Dat is volgens de financieel manager van RKC tot op heden niet gebeurd. Het is onduidelijk hoe groot de onderhoudsachterstand van het stadion is (mede door het ontbreken van een onderhoudsplan).

→ Op **16 november 2012** hebben delegaties van RKC Waalwijk en het college met elkaar overlegd. In het verslag staat het volgende vermeld:

- De gemeente geeft aan dat in de jaarrekening grote verschillen worden gezien. Sponsorbijdragen zijn achtergebleven ten opzichte van vorig seizoen. Dit wordt nu ingelopen door de mediabaten, die afhankelijk zijn van de classificatie. De financieel manager van RKC Waalwijk geeft aan dat in de vorige cijfers € 750.000 van DMG was opgenomen. Dit heeft de gemeente gezien. Aangegeven wordt dat de mediabaten niet meer afhangen van de classificatie. RKC Waalwijk weet aan het begin van het seizoen wat er aan mediagelden binnenkomen. De gemeentelijk vertegenwoordiger wordt hierover bijgepraat.
- De gemeente geeft aan het jammer te vinden dat ten aanzien van de huur in het verleden geen goede afspraken zijn gemaakt met betrekking tot het onderhoud van het stadion. Er wordt afgesproken dat de gemeente een beoordeling gaat maken van het stadion en het onderhoud. Op basis hiervan worden afspraken voor de komende jaren gemaakt.
- De gemeente geeft aan dat de liquiditeitspositie verbetert, maar nog niet florissant is. Vanuit RKC Waalwijk wordt aangegeven dat met de FOX-deal alle zeilen worden bijgezet om de liquiditeitspositie te verbeteren. Hierbij geeft de gemeente verder aan dat uitgestelde huurbetalingen niet meer worden geaccepteerd.
- De gemeente geeft aan dat er nog steeds discussie is over de restwaarde. Nu wordt in de huurovereenkomst alles (huur en lening) in één som gezien. Bij splitsing zou meer duidelijkheid ontstaan. RKC beaamt dit en heeft een voorstel uitgewerkt waarin staat vermeld dat in de toekomst alleen nog wordt uitgegaan van een huursom. Aangegeven wordt als RKC Waalwijk failliet gaat, niemand geldt krijgt. Er zijn geen bezittingen. Er wordt een

waardebepaling van het stadion opgesteld, waar iedereen vertrouwelijk mee om moet gaan.

- De subsidiebijdrage van € 50.000 aan Stichting RKC⁴ Samen loopt van 1 juli tot 1 juli, ingaande in 2013. Deze bijdrage wordt gedaan, mits de uitgangspunten van de stichting behaald worden. Mocht de stichting stoppen of beide partijen er niet uitkomen qua programma, dan stopt de subsidiebijdrage. Hiervoor is geen specifiek budget in de gemeentebegroting opgenomen. De bijdrage moet betaald worden uit een budget van ruim € 400.000 voor uitvoering van de Kadernotitie Sportbeleid. In het uitvoeringsprogramma daarvan tot en met 2016 is rekening gehouden met een jaarlijkse bijdrage van € 50.000 aan de stichting.
- De gemeente mag minder snel staatssteun geven, in verband met staatssteunregels van de Europese Commissie. Er moet in geval van spoed rekening gehouden worden met een looptijd van de procedure van vier tot vijf maanden. Vermeld is: "De gemeente heeft in 2010 RKC Waalwijk van een lening voorzien met leenvoorwaarden die voor de gemeente gunstig waren⁵." Uit gesprekken blijkt dat de gemeente op de hoogte was van de risico's omtrent staatssteun en de daaruit volgende beperkingen voor toekomstige reddingsacties aan RKC heeft gecommuniceerd.

→ Op **14 december 2012** sprak de gemeentelijk vertegenwoordiger met de financieel manager van RKC Waalwijk over de financiële situatie. Deze bevindingen heeft hij ook opgenomen in het verslag van 13 november 2012. De vertegenwoordiger geeft aan dat door de FOX-deal nu meer zekerheid is over de hoogte van de mediabaten. Bij eventuele degradatie is dit stelsel echter niet meer van toepassing. Verder meldt hij dat er op dat moment geen liquiditeitsproblemen zijn en dat de inkomsten uit sponsoring hoger zijn dan in december 2011, maar de post wel achter ligt op de begroting.

2013

→ Over het eerste half jaar van 2013 hebben wij vanuit de gemeente geen documentatie in relatie tot RKC Waalwijk ontvangen. Er zijn geen andere documenten die refereren aan deze periode waarmee het voor de hand ligt dat er dit half jaar weinig tot niets is voorgevallen.

→ *RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2012-2013 op de 14de plek in de Eredivisie.*

→ Het eerste document uit dat jaar is een brief op **6 augustus 2013** waarin de gemeentelijk vertegenwoordiger het college informeert over de beoordeling van de begroting 2013-2014. Hij rapporteert het volgende:

- Er wordt over de afgelopen jaren een trend van zowel stijgende bedrijfslasten als omzet van ongeveer 10% per jaar opgemerkt. De stijgende baten komen deels voort uit: televisiegelden (+ € 699.000) en sponsoring (€ 190.000 meer dan afgelopen jaar gerealiseerd). De stijgende

⁴ Meer informatie over deze stichting is te vinden op www.samenrkc.nl. De missie van de stichting luidt: "Stichting Samen RKC is samenwerken aan respectvol samenleven, talentontwikkeling en gezond leven in regio De Langstraat."

⁵ Hier is de letterlijke formulering uit het verslag weergegeven. Het ligt echter in de rede dat wordt bedoeld op leenvoorwaarden die voor *RKC Waalwijk* gunstig waren.

kosten komen deels voort uit een stijging van de loonkomsten met € 321.000. In zijn algemeenheid merkt de vertegenwoordiger op dat de personeelskosten bij de vorige begroting ook met ruim 16% stegen.

- Hij merkt verder op dat RKC Waalwijk vindt dat bezuinigingen met als doel liquiditeitsverbetering gevolgen hebben voor het niveau van de aan te trekken spelers, waardoor het risico van degradatie groter wordt, hetgeen vervolgens een liquiditeitsprobleem kan veroorzaken.

→ Op **23 oktober 2013** besluit het college tot kennisneming van de beoordeling van de begroting 2013-2014 en met het advies tot verzending van de voorgestelde brief aan RKC Waalwijk in te stemmen. Verder besluit het college de fractievoorzitters in de agendacommissie nader te informeren. Diezelfde dag verstuurt het college een brief aan RKC Waalwijk met adviezen over de begroting, de transferwinsten en nieuwe overeenkomsten.

- Met betrekking tot de begroting wordt RKC Waalwijk geadviseerd om extra baten niet structureel te bestemmen, om de zorgelijke liquiditeitspositie te verminderen. De gemeente wil daarover graag met RKC Waalwijk in gesprek.
- Wat betreft transferwinsten heeft de gemeente vastgesteld dat er twee transfers plaats hebben gevonden die mogelijk in aanmerking komen voor verrekening van de schuld zoals overeengekomen op 14 januari 2010. RKC Waalwijk wordt gemaand vanaf dit moment het college onverwijld op de hoogte te stellen van alle verkopen van spelers. Dit geldt ook voor oud-spelers.
- Verder staat in de brief dat de gemeente de met RKC Waalwijk aan te gaan nieuwe overeenkomsten (huur-, lening-, en pandrechtovereenkomst) ter vervanging van de huidige overeenkomsten in concept gereed heeft. De overeenkomsten worden eerst intern juridisch getoetst en vervolgens aan RKC Waalwijk voorgelegd ter beoordeling en bespreking.

→ Op **1 november 2013** reageert RKC Waalwijk per brief aan het college op het schrijven van 23-10-13. RKC Waalwijk geeft hierin aan dat zij verbaasd is over een aantal in de brief benoemde zaken, dat niet conform werkelijkheid zijn en om een reactie vragen. Die is als volgt:

- RKC Waalwijk had graag eerder de adviezen t.a.v. de begroting 2013-2014 vanuit de gemeente ontvangen, aangezien zij een half jaar eerder al de begroting bij de gemeentelijk vertegenwoordiger hebben aangeleverd. Dan hadden ze mogelijk iets met de adviezen kunnen doen.
- De zorgelijke liquiditeitspositie wordt beaamd, het eigen handelen wordt verdedigd. RKC Waalwijk geeft aan dat er een combinatie is van doorlopende en aflopende contracten. Bij eventuele degradatie (als ook bij handhaving) kunnen gegronde keuzes worden gemaakt.
- Over transferwinsten stellen zij dat RKC Waalwijk altijd netjes heeft gehandeld. RKC stelt dat de interne communicatie binnen de gemeente debet is aan de gebrekkige informatie over het plaatsvinden van transfers.

- Verder gaat RKC Waalwijk graag het gesprek aan over de nieuwe overeenkomsten.
- Op **22 november 2013** geeft de gemeentelijk vertegenwoordiger in een brief zijn beoordeling van de jaarrekening 2012-2013 en de tussentijdse rapportage per 31 oktober 2013 van RKC Waalwijk.
- Ten aanzien van de jaarrekening vermeldt de gemeentelijk vertegenwoordiger dat de totale schulden van RKC Waalwijk € 609.800 bedragen. De winst- en verliesrekening sluit met een voordelig resultaat van € 33.000. De liquiditeit is van beperkte omvang, namelijk € 13.000.
 - Er is nog geen voorziening getroffen voor de onderhoudsverplichtingen voor het stadion.
 - De opmaak van de nieuwe leningsovereenkomst met de gemeente Waalwijk is nog niet afgerond en dus ook nog niet verwerkt in de cijfers. Over de juiste waarden van de leningen is wel overeenstemming tussen de gemeente en RKC Waalwijk bereikt. Dit leidt tot een eenmalige negatieve correctie op het eigen vermogen van RKC Waalwijk.
 - De zaak rondom de claim van de Belastingdienst (ongeveer € 772.000) is nog lopende. RKC Waalwijk gaat ervan uit dat ze de zaak zullen winnen (uitspraak eind 2013 verwacht). In geval van verlies kan dit leiden tot een acuut probleem waarvoor de financiering nu ontbreekt.
 - Alle budgetten zijn overschreden. Dit wordt financieel gedekt door hogere mediabaten. Deze FOX-gelden bieden meer zekerheid over de uitkering bij handhaving, niet bij degradatie.
 - De schouw t.a.v. onderhoudssituatie van het stadion heeft in 2013 plaatsgevonden. In zijn brief schrijft de vertegenwoordiger dat niet duidelijk is wat de stand van het (achterstallig) onderhoud is en of er voldoende budget begroot is.
 - De verkoop van een speler uit de gezamenlijke jeugdopleiding was een eenmalige baat van € 420.000. RKC Waalwijk is van mening dat er geen sprake is van transferwinst, omdat het gezien kan worden als een transfer van Willem II. Het college wordt geadviseerd de overeenkomsten aangaande aflossing na te zien.
- Op **17 december 2013** stelt de PvdA in een brief een aantal vragen aan het college, onder andere ingegeven door berichtgeving in de media. Men stelt dat PvdA op 21 januari 2010 met grote moeite heeft ingestemd met het onderhandelingsresultaat over de aflossing van de ontstane huurschulden van RKC Waalwijk. De PvdA verwijst naar een onderzoek naar de ontvlechting van de relatie tussen beide partijen als belangrijk onderhandelingsresultaat voor de steun van de PvdA. Verder geven zij aan dat tijdens de begrotingsonderhandeling in november de PvdA-fractie het college herinnerd heeft aan de afspraak om de raad jaarlijks bij te praten over de ontwikkelingen rond RKC Waalwijk. De portefeuillehouder heeft toegezegd dit op korte termijn op te pakken. PvdA heeft op moment van schrijven niets vernomen. Zij stellen de volgende vragen:
- Wat is de actuele stand van zaken m.b.t. de aflossing van de huurschuld van RKC Waalwijk?
 - Zijn er afspraken tussen het college en RKC Waalwijk over een versnelde aflossing in het geval van een positief exploitatieresultaat?
 - College, bent u, zowel als schuldeiser als eigenaar van het stadion en ondergrond, op de hoogte van de plannen van RKC Waalwijk om te investeren in een kunstgrasveld? Zo ja, wat is

uw standpunt gelet op de huidige schuldpositie van RKC Waalwijk?

- Heeft een eventuele investering in een kunstgrasveld consequenties voor de huurovereenkomst tussen gemeente en RKC Waalwijk?

2014

- In een advies aan het college op **8 januari 2014** wordt melding gemaakt van een overleg op 19 december 2013 van een delegatie van RKC Waalwijk en de gemeente. Bij het advies is een verslag van het overleg bijgevoegd. Hierin staat onder andere het volgende vermeld:
- Beide partijen delen de mening dat de liquiditeitspositie van RKC Waalwijk zorgelijk is. RKC Waalwijk erkent de prioriteit, maar ziet geen mogelijkheden om de liquiditeitspositie op korte termijn te verbeteren.
 - De gemeente vindt het positief dat er in de begroting meer budget is opgenomen voor het uitvoeren van onderhoud. RKC geeft aan dat er een onderhoudsplan op basis van Planon ligt en dat het meest noodzakelijke onderhoud wordt uitgevoerd. Hoeveel meer budget is opgenomen en wat daarvoor gebeurd is, is niet vermeld, behalve dat momenteel onderhoud wordt uitgevoerd aan de elektrische installatie.
 - Vermeld is: "RKC zegt dat de gemeente ervan mag uitgaan dat RKC Waalwijk er alles aan doet om het stadion als visitekaartje van de club in goede staat te houden". Voorts is vermeld dat afgesproken wordt dat de gemeentelijk gebouwenbeheerder binnenkort RKC Waalwijk bezoekt en dat de gemeente het initiatief neemt tot het afstemmen van de verzekeringspolissen door aan te geven hetgeen de gemeente verzekerd heeft c.q. zou moeten hebben verzekerd.
 - RKC Waalwijk geeft aan dat een aantal artikelen in de opgestelde huur- en lening-overeenkomsten betuttelend overkomen. De gemeente geeft aan dat dit ter bescherming van de verhuurder dient en (deels) ook in oude overeenkomsten stonden. Er zijn afspraken gemaakt over enkele aanpassingen in de overeenkomsten.
 - RKC Waalwijk geeft aan dat er hogere kosten voor lease en brandstof zijn ontstaan door het beloftenelftal. Dit was eenmalig. Deze overeenkomst is beëindigd.
 - Als laatste wordt de vergoeding, die de gemeente betaalt voor het onderhouden van drie bijvelden, besproken. De gemeente wil deze vergoeding van € 30.000 in 2013 verlagen naar € 15.000 in 2014. RKC Waalwijk geeft aan het hier niet mee eens te zijn en vraagt het pas in 2015 in te laten gaan. Afgesproken wordt dat beide partijen zullen nagaan waarop de betaalde onderhoudsbijdrage van € 30.000 gebaseerd is.
 - RKC Waalwijk is in gesprek met een mogelijke nieuwe sponsor. Er ontstaan dan wellicht financiële mogelijkheden en ook is het een optie dat aankoop van het stadion een onderwerp van gesprek is. De gemeente is bereid om binnen de gestelde kaders hierover mee te praten.
- Ook op **8 januari 2014** krijgt de wethouder/portefeuillehouder het advies vanuit de Concernstaf om de raad door middel van een raadsinformatiebrief te informeren over de stand van zaken met betrekking tot RKC Waalwijk. Dit had reeds gebeurd moeten zijn, zoals door het college besloten

op 15 oktober 2013. Het was 'tussen wal en schip gevallen'. Dit sluit goed aan bij de vragen van de PvdA eind 2013. Bij het advies is een voorstel voor de brief (afgesteld met de gemeentelijk vertegenwoordiger en het bestuur van RKC Waalwijk) bijgevoegd. Het besluit is niet ondertekend door het college.

- Een derde advies vanuit de Concernstaf op **8 januari 2014** gaat over het verlengen van het op 1 juli 2014 aflopende contract van de gemeentelijk vertegenwoordiger. In het advies staat vermeld dat zijn rol van toegevoegde waarde is en dat er geen aanwijzingen zijn dat hij zijn taken niet naar behoren vervult. Het college neemt het advies over en informeert de vertegenwoordiger op **14 januari** dat zijn contract tot 1 juli 2017 zal worden verlengd. Daarnaast besluit het college om de raad te informeren.
- Op **16 januari 2014** ontvangt de raad de brief van het college, waarin de raad wordt geïnformeerd over diverse zaken die besproken zijn met RKC Waalwijk. Het betreft de volgende onderwerpen:
 - Er heeft recent een briefwisseling tussen RKC Waalwijk en college plaatsgevonden. Er is hierin afgesproken elkaar goed op de hoogte te houden, vooral als publicaties in de pers en door de raad gestelde vragen daartoe aanleiding geven. Voor wat betreft de vragen van de PvdA (17-12-2013) is afgesproken dat het antwoord van de gemeente hierop aan RKC Waalwijk wordt gestuurd.
 - Ten aanzien van de begroting 2013-2014 van RKC Waalwijk wordt gesteld dat de liquiditeitspositie zorgelijk is. RKC is het met de gemeente eens dat er een zekere prioriteit moet zijn voor het aflossen van de verplichtingen aan de gemeente en het daardoor verbeteren van de vermogenspositie, maar ziet daarvoor op korte termijn geen mogelijkheden. In gesprekken gevoerd door de rekenkamercommissie wordt door meerdere gesprekpartners aangegeven dat de zorgelijke liquiditeitspositie van RKC jaarlijks terugkeerde. Berichtgeving als deze zorgden niet voor 'rinkelende alarmbellen'.
 - Over de jaarrekening 2012-2013 en de tussentijdse rapportage per 31 oktober 2013 wordt vermeld dat daarvan is kennisgenomen (in de rapportage van de gemeentelijk vertegenwoordiger). Daarover is vermeld in de brief van de gemeentelijk vertegenwoordiger 'een gering positief resultaat en een verbetering van de vermogensstructuur: positief!'
 - Over de transfer vermeldt de brief dat RKC verzekert dat de gemeente volledig geïnformeerd is, wordt en zal worden.
 - Over de nieuwe huur- en leningsovereenkomsten vermeldt het college dat er een dialoog is ontstaan tussen de gemeente en RKC Waalwijk over de in concept opgestelde huur- en leningsovereenkomst [...].
 - Verder geeft het college aan dat in verband met de pandrechtovereenkomst wordt gesproken over de zin daarvan en de relatie met het beslag op mediagelden. Bij een faillissement van RKC Waalwijk biedt deze overeenkomst weinig waarde, de gelden worden dan niet uitgekeerd. Het pandrecht geeft de gemeente wel meer zekerheid dan een invorderingstraject. Hierbij wordt vermeld dat de raad een dergelijke overeenkomst destijds als voorwaarde heeft gesteld. Er wordt vermeld dat wanneer het pandrechtovereenkomst is opgesteld beide partijen de drie

overeenkomsten zullen ondertekenen.

- **Diezelfde dag** krijgt de raad antwoord op de vier vragen die de PvdA op 17 december 2013 aan het college heeft gesteld. Het college licht toe dat men gewacht heeft met het informeren van de raad om ook de uitkomsten van een gesprek met RKC Waalwijk op 19 december mee te kunnen nemen. De antwoorden zijn als volgt:
- Ten aanzien van de aflossing van de huur (vraag 1 PvdA) geeft het college aan dat de achterstallige huur, die in de vroegere jaren is ontstaan, € 420.000 bedraagt. Per eind januari 2014 zal de schuld afgerond € 330.000 bedragen door afboeking op de vordering van ontvangen aflossingen ten gevolge van een viertal transfers. Op 11 januari 2011 geeft de gemeentelijk vertegenwoordiger aan dat de schuld van RKC aan de gemeente € 365.150 bedraagt, de oorsprong van dit verschil wordt niet toegelicht. Uit een brief van de gemeentelijk vertegenwoordiger van 22 juni 2011 blijkt de laatste stagnatie in de huurbetalingen in mei en juni 2011 plaats te hebben gevonden. De ter beschikking gestelde documenten geven geen uitsluitel over het al dan niet betalen van deze huurpenningen. In de antwoorden van het college aan de PvdA is vermeld dat de door RKC jaarlijks verschuldigde huur ad € 450.000 de afgelopen jaren tijdig en volledig is voldaan.
 - Als antwoord op vraag 2 geeft het college aan dat er geen afspraken gemaakt zijn tussen het college en RKC Waalwijk over versnelde aflossing in geval van positief exploitatieresultaat. Wel dringt het college in de gesprekken met RKC Waalwijk hierop aan.
 - Als antwoord op vraag 3 over de mogelijke investering van RKC Waalwijk in een kunstgrasveld geeft het college aan dat navraag bij RKC Waalwijk leert dat er geen concrete plannen zijn, er is wel sprake van oriëntering op de mogelijkheden.
 - Als antwoord op vraag 4 of een eventuele investering in het kunstgras consequenties heeft voor de huurovereenkomst geeft de gemeente aan dat dit in financiële zin niet het geval is. De huurprijs blijft gelijk. Het zorgt mogelijk wel voor aanpassingen t.a.v. afspraken betreffende het eigendom.
- **Op 4 april 2014** informeert de gemeentelijk vertegenwoordiger het college met een brief over hetgeen hij diezelfde dag met de manager Algemene zaken van RKC Waalwijk heeft besproken.
- Daaruit komt naar voren dat RKC Waalwijk de rechtszaak die voortvloeide uit de belastingclaim van de Belastingdienst heeft verloren. Er moet nu een totaalbedrag van € 1.025.000 betaald worden. Dit bedrag bestaat uit de oorspronkelijke € 735.000 en een vermeerdering van € 290.000 aan rente en kosten. Er is wel nog overleg tussen RKC Waalwijk en de Belastingdienst of de claim betrekking heeft op de vereniging of de BVO. Gesprekken van de rekenkamercommissie met betrokkenen wijzen uit dat RKC in de maanden april, mei en juni met de Belastingdienst heeft onderhandeld over afwikkeling van de claim. In juni is een akkoord gesloten.
 - Verder blijkt uit het gesprek van de rekenkamercommissie met de algemeen directeur van RKC Waalwijk dat de opinie was dat men de zaak zou winnen, omdat de advocaat van RKC Waalwijk gunstig gestemd was. De club was ervan overtuigd dat het geen schuld had aan wat

er was gebeurd. De rechter besliste anders. Er waren toen twee opties: betalen of in cassatie gaan. Daarop heeft het bestuur van RKC Waalwijk besloten om het verlies te nemen. RKC Waalwijk is in gesprek gegaan met stakeholders over financiering van de claim, omdat de club op dat moment onvoldoende reservering had opgebouwd.

- RKC Waalwijk is reeds in gesprek met een aantal partners om de afwikkeling van de claim te financieren. RKC Waalwijk doet ook een beroep op de gemeente om hierbij te ondersteunen door uitstel van betaling op rente en aflossing op de leningen te verlenen voor de duur van 2 jaar. De looptijd van de lening zou hiermee met 2 jaar worden verlengd. Uit gesprekken gevoerd door de rekenkamercommissie blijkt dat de toenmalige voorzitter van de Raad van Commissarissen van RKC Waalwijk dit verzoek binnen een week mondeling heeft ingetrokken.
 - Verder is de tussentijdse financiële rapportage per 31-12-13 besproken. Uit de reguliere bedrijfsvoering realiseerde RKC een verlies van € 399.000. Netto komt het echter uit op een positief resultaat van € 144.000. Dit komt hoofdzakelijk door € 587.000 aan transferwinst.
 - De uitkomsten en financiële gevolgen van de gemeentelijke schouw over onderhoudssituatie van het stadion is niet aan RKC gecommuniceerd. De gemeentelijk vertegenwoordiger adviseert het college zowel hem als RKC in te lichten over deze gevolgen.
- *RKC Waalwijk eindigt in seizoen 2013-2014 op de 16de plek Eredivisie en degradeert via de nacompetitie.*
- Op **12 juni 2014** vindt een fractievoorzittersoverleg plaats. Hierin wordt de uitruil van een kunstgrasveld ten behoeve van VV Baardwijk en RKC besproken.
- Op **23 juli 2014** mailt de wethouder de raad over het oponthoud bij de afhandeling van de huur-, lening- en pandovereenkomst met RKC Waalwijk. Hij vermeldt het volgende:
- De ondertekening van de overeenkomst stuit op weerstand bij de DMG, Stichting BVO Waalwijk en RKC Waalwijk. Er heerst onduidelijkheid over de totstandkoming van de hoogte van de huidige huurpenningen voor het RKC stadion. De bijlage van de mail bevat een berekening van de huurprijs.
 - De wethouder benadrukt in de mail verder dat de nieuwe overeenkomsten geen verandering inhouden ten aanzien van de bestaande situatie. "*De nieuwe overeenkomsten dienen slechts om de ietwat complex geworden opeenstapeling van overeenkomsten en verwijzingen uit het verleden te vereenvoudigen*". Tot slot wordt in de mail vermeld dat RKC Waalwijk de huur tot en met juni 2014 betaald heeft, de huur van juli is op de dag van deze mail nog niet betaald.
- Op **11 augustus 2014** mailt de wethouder de raad over het oponthoud bij de afhandeling van de huur-, lening- en pandovereenkomst met RKC Waalwijk. Hij geeft het volgende aan:
- Dit oponthoud in combinatie met de achterstand in de betaling van de stadionhuur vanaf juli 2014, geeft voor het college aanleiding om met verhoogde alertheid naar de ontwikkelingen rond RKC Waalwijk te kijken.
 - RKC Waalwijk heeft de portefeuillehouder mondeling geïnformeerd over de substantiële

bezuinigingen en risico's van het omzetten van de exploitatie van een Eredivisieclub naar die van een Jupiler League club. RKC Waalwijk wil met de stakeholders (niet nader gespecificeerd) in gesprek over de knelpunten in de begroting en de liquiditeit.

- Gezien de lopende afspraken met RKC en het grote financiële belang dat de gemeente Waalwijk heeft bij een gezonde exploitatie van de BVO, wil de wethouder zo spoedig mogelijk met de commissie Samenleving in gesprek over de stand van zaken en de diverse scenario's die zich voor wat betreft de positie en houding van de gemeente aandienen.

→ Op **28 augustus 2014** vindt er een besloten informatiebijeenkomst voor raadsleden plaats over de financiële positie van RKC Waalwijk. De wethouder geeft aan dat hij op 1 augustus in een vergadering met een afvaardiging van RKC Waalwijk op de hoogte is gebracht van een crediteurenachterstand van € 1,2 miljoen 'te kenmerken als een acuut probleem'. Daarnaast speelt de acute belastingclaim van € 1 miljoen. Uit gesprekken met de rekenkamercommissie blijkt dat het college deze informatie tot deze bijeenkomst niet met de raad heeft gedeeld omdat er door RKC en belanghebbenden naar een oplossing werd gezocht. De raad heeft beaamd dat er geen tussentijdse inlichting is geweest. De wethouder licht de raad over o.a. de volgende zaken in:

- In het kader van behoud van de Eredivisie is besloten een extra speler aan te trekken. Dit was een ongebudgeteerde last van € 150.000.
- Er worden bezuinigingsmaatregelen bij RKC toegelicht. Zo is de spelersbegroting voor komend seizoen van € 2,4 naar € 1 miljoen verlaagd.
- Ten aanzien van de huur wordt in het verslag vermeld dat RKC over het jaar 2008 geen huur aan de gemeente heeft betaald. Na verrekening met de verkoop van het kunstgrasveld is het resterende bedrag van € 350.000 als schuld van RKC Waalwijk opgetekend.
- Er worden twee varianten voor de toekomst van RKC Waalwijk geschetst. In variant 1 gaat RKC failliet. In variant 2 wordt RKC financieel ondersteund.

→ Op **2 september 2014** komt de gemeenteraad bij elkaar voor een extra vergadering over 'de financiële risicobeperking door de gemeente Waalwijk m.b.t. de BVO RKC Waalwijk B.V.' Door de claim van de Belastingdienst en de daling van de mediagelden dreigt op zeer korte termijn een faillissement bij RKC Waalwijk. Er is aan de gemeente gevraagd om, samen met andere belanghebbenden, een bijdrage te doen. Aan de raad worden twee scenario's voorgesteld:

- 1) Een faillissement van RKC Waalwijk, wat een directe afwaardering van het stadion, de lening en de achterstallige huur betekent. Dit komt uit op een totaal verlies van € 8.090.656.
- 2) Het gedeeltelijk afboeken van de boekwaarde van het stadion, aanpassen en bijschrijven achterstallige huur en huur seizoen 2014-2015 op lening.

De gemeenteraad besluit te kiezen voor variant 2, bestaande uit onderstaande punten. Hieraan zijn enkele eisen toegevoegd, die in onderstaande tabel zijn weergegeven. Deze eisen zijn geformuleerd om nauwere betrokkenheid met de situatie bij RKC te waarborgen. Uit gesprekken met de rekenkamercommissie blijkt bijvoorbeeld dat de gemeentelijk vertegenwoordiger door RKC

altijd achteraf geïnformeerd werd.

- De boekwaarde van het stadion wordt afgeboekt met € 2 miljoen. Dit wordt gedekt door onttrekking aan de Algemene Reserve.
- De jaarhuur van het stadion wordt verlaagd van € 450.000 naar € 342.500. De rente over de boekwaarde van het stadion en de lening wordt ook verlaagd, van 3,91% naar 3,50%.

Partij	Vereisten besluit gemeenteraad
RKC Waalwijk	<ul style="list-style-type: none">● RKC garandeert het college medebeslissingsrecht en een vetorecht.● RKC draagt op korte termijn zorg voor concrete/harde plannen m.b.t schuldsanering en bezuinigingen.● Het besluit treedt alleen in werking nadat RKC aan alle vermelde voorwaarden heeft voldaan en het college van mening is dat alle stakeholders een voldoende bijdrage leveren aan de oplossing van de financiële problemen.● RKC baseert haar begroting (inkomsten en uitgaven) op niveau van de Jupiler League.
College	<ul style="list-style-type: none">● De achterstallige huur van 2008, de oude huur van het tweede half jaar van 2014 en de nieuwe huur van het eerste halve jaar van 2015 wordt toegevoegd aan de lening.● Het college komt op korte termijn met een afbouwplan van de versnelde aflossing van boekwaarde stadion.● College geeft aan wat de financiële consequenties zijn van de versnelde aflossing.
Stakeholders	<ul style="list-style-type: none">● Andere stakeholders dienen ook een bijdrage te leveren.

- Op **16 oktober 2014** brengt de portefeuillehouder de leden van de raad op de hoogte van de manieren waarop de gemeenteraad betrokken en op de hoogte kan blijven. Dit zal gebeuren door ten eerste informatie vanuit het college, ten tweede door een sponsorbijeenkomst en ten derde door extra bijeenkomsten.
- **Op 25 november 2014** brengt de gemeentelijk vertegenwoordiger het college op de hoogte van de jaarstukken 2013-2014 en begroting 2014-2015 van RKC Waalwijk. Het eigen vermogen is fors negatief. Met het huidige rekeningsaldo van € 950.000 negatief verslechtert het eigen vermogen naar € 7.048.000. Uit de begeleidende brief blijkt dat de begroting anders is dan afgelopen jaar, door de degradatie naar de Jupiler League. Er wordt het volgende vermeld. “ *Ook is in de begroting rekening gehouden met het raadsbesluit waarmee twee jaar⁶ lang door de gemeente geen huur/rente en aflossing in rekening wordt gebracht.* “

⁶ In het raadsbesluit is gesproken over het opnemen van de huursom van één jaar (seizoen 2014-2015) in de lening en dit is ook zo gebeurd.

In de liquiditeitsprognose is uitgegaan van het volledig doorgaan van het reddingsplan. Er wordt rekening gehouden met a) de ontvangst van leningen à € 150.000, b) de uitgifte van obligaties voor € 600.000 en c) het voortbestaan van het bankkrediet van € 200.000. De gemeentelijk vertegenwoordiger geeft aan dat het einde van deze maatregelen het einde van de club zou betekenen. Het eigen vermogen is negatief.

- De rekenkamercommissie heeft geen documentatie gedateerd van na 25 november 2014 (en voor 1 januari 2015) ontvangen. Er zijn enkele documenten uit 2015 ontvangen. Deze zijn niet meegenomen in het onderzoek.
- Op het moment van dit onderzoek bezet RKC Waalwijk de 20ste en laatste plaats in de Eerste divisie.

6. Bevindingen

6.1 Onderzoeksvraag

Voor dit onderzoek is de volgende centrale onderzoeksvraag geformuleerd: *Op welke wijze heeft de besluitvorming rond de BVO RKC Waalwijk in de periode 2000 t/m 2014 plaatsgevonden en op welke wijze is hierop gestuurd en gecontroleerd?*

Gedurende het onderzoek is gebleken dat het inzicht in de materie wordt vergroot als de bevindingen (en conclusies en aanbevelingen) worden gerubriceerd aan de hand van twee rode draden. De twee rode draden zijn: 1. De financiële positie van RKC Waalwijk en toezicht door de gemeente Waalwijk en 2. Kaderstelling en handhaving door de raad.

Deze vormen de hoofdlijn van de belangrijkste bevindingen zoals die in dit hoofdstuk aan de orde komen en van de conclusies en aanbevelingen die in hoofdstuk 6 worden gepresenteerd. De rode draden vallen uiteen in een aantal thema's. Deze thema's zijn voor de eerste rode draad: het invulling geven aan de relatie tussen gemeente en RKC, de interpretatie van de afspraken, de financiële situatie van RKC, informatievoorziening en toetsing, controle en bijsturing. De tweede rode draad valt uiteen in de thema's rol van de raad, kaderstelling, informeren van de raad en vragen stellen en controleren.

De commissie heeft gekozen voor een scope tot en met 2014. Een belangrijk deel van de afspraken die eind 2014 zijn gemaakt, zijn vervolgens in 2015 uitgewerkt. Het beantwoorden van deze vraag is dus meegenomen voor zover het gaat over de periode tot en met 2014.

6.2 Financiële positie RKC Waalwijk en toezicht door de gemeente Waalwijk

In dit thema richt de commissie zich op het invulling geven aan de relatie tussen gemeente en RKC Waalwijk, de interpretatie van afspraken, de financiële ontwikkelingen binnen RKC, de wijze waarop toezicht wordt uitgeoefend en toetsing en controle door de gemeente.

Verder heeft de commissie gebeurtenissen en besluiten over huurachterstanden, huurverlagingen en -verhogingen, investeringen in het stadion, leningen vanuit de gemeente aan RKC Waalwijk, kwijtscheldingen en discussie over de interpretatie van afgesproken voorwaarden in beeld gebracht.

Invulling geven aan nieuwe relatie	De aankoop van het stadion betekent invulling geven aan een nieuwe relatie.	Het dossier RKC Waalwijk begint feitelijk met de aankoop van het stadion in 2000. Terugkijkend diskwalificeren alle gesprekspartners van de rekenkamercommissie dit besluit. Zonder uitzondering geven zij aan dat de gemeente hiermee te afhankelijk werd van de bedrijfsvoering van RKC Waalwijk. Door de aankoop van het stadion moesten RKC Waalwijk en de gemeente Waalwijk invulling gaan geven aan een zakelijke relatie. De commissie constateert (op basis van documenten en gevoerde gesprekken) dat in die zakelijke relatie beide partijen soms niet wisten welke besluiten zij (veelal in juridische zin) konden nemen en ook niet, als die besluiten waren genomen en afspraken waren gemaakt, hoe deze geïnterpreteerd moesten worden en wat de consequenties waren.
	De raad kiest voor invloed door een gemeentelijk vertegenwoordiger: een nieuwe actor.	Bij de aankoop van het stadion heeft de gemeente bedongen dat er een vertegenwoordiger van de gemeente aan het bestuur van RKC moest worden toegevoegd. Dit heeft de vorm gekregen van een gemeentelijk vertegenwoordiger die aan het bestuur is toegevoegd, maar er geen deel van uitmaakt. De taken, bevoegdheden en verantwoordelijk zijn tot op heden voor verschillende partijen (RKC, college, raad) niet duidelijk. Daar waar er sprake is van eenduidige afspraken (bijvoorbeeld het leveren van periodieke rapportages door de gemeentelijk vertegenwoordiger) zijn deze rapportages in het dossier niet voor elk jaar terug te vinden. In de laatste vier jaar ziet de commissie meermaals per jaar een verslag of rapportage van de gemeentelijke vertegenwoordiger aan het college, waarmee – zo geven de gesprekspartners aan – de rol duidelijker wordt.
	Ook ambtelijk is dat een nieuw dossier.	De aankoop van het stadion betekende ook voor de ambtelijke organisatie het invulling gaan geven aan een nieuw dossier. Vanaf 2010 is gestart met het inrichten van een gemeentelijk dossier RKC Waalwijk door financieel/economische beleidsadviseurs. De commissie kan niet beoordelen of het komt door het moment waarop de gemeente met deze dossiervorming is gestart, maar constateert dat de financiële cijfers van RKC Waalwijk over de seizoenen 2006-2007 en 2007-2008 in de stukken ten behoeve van de rekenkamercommissie ontbraken. Ook bij navraag konden deze niet geleverd worden. Dit geldt ook voor jaarverslagen of jaarrekeningen en verslagen van het halfjaarlijks overleg tussen de portefeuillehouder en RKC Waalwijk.
Interpretatie afspraken	De financiële afspraken zijn gecombineerd in één overeenkomst: dat leidt tot onduidelijkheid.	Ook op het gebied van de financiële afspraken is het voor betrokkenen zoeken naar duidelijkheid. Er is aanvankelijk sprake van één overeenkomst waarin RKC Waalwijk jaarlijks één bedrag betaalt aan de gemeente dat bestaat uit een combinatie van huur voor het stadion en aflossing (en rente) voor een lening. In de praktijk bleek dat voor gemeente en RKC niet altijd duidelijk was hoe aspecten als huurverhogingen (als gevolg van investeringen in het stadion), huurachterstanden, rente, aflossing en restwaarde zich verhielden tot het bedrag dat RKC moest betalen. In 2010 constateert de portefeuillehouder dat huur en rente en aflossing hiermee niet goed uit elkaar zijn te halen en wordt het initiatief genomen om te komen tot separate overeenkomsten. In 2014 lijkt dit tot stand te komen, maar doorkruisen de financiële problemen bij RKC (en de daaropvolgende reddingsoperatie) dit proces. De drie overeenkomsten (geldlening, huurovereenkomst, verpanding) zijn op 24 februari 2015 door beide partijen ondertekend.

Interpretatie afspraken	Terwijl onderhoud aan het stadion 15 jaar een discussiepunt blijft.	<p>Tussen 2000 en 2010 is er 9 maal een investering gedaan door RKC Waalwijk die voor rekening is gekomen van de gemeente en vervolgens heeft geleid tot een aanpassing (verhoging) van de huur. Hierbij hadden beide partijen regelmatig discussie over onderhoud dat door RKC Waalwijk zonder medeweten van de gemeente was verricht en/of welk verricht onderhoud in aanmerking kwam voor verdiscontering in de huur.</p> <p>Na 2011 heeft de gemeentelijk vertegenwoordiger meermaals zijn bezorgdheid geuit over het gebrek aan een voorziening van RKC voor het onderhoud aan het stadion. RKC Waalwijk gaf hierbij veelal aan niet over de middelen te beschikken om het onderhoud te verrichten. Hoewel er tussentijds een schouw van het stadion heeft plaatsgevonden, geven de gesprekspartners van de rekenkamercommissie aan niet, uit hun hoofd, te weten wat de afspraken zijn ten aanzien van groot onderhoud en niet te weten wie feitelijk aansprakelijk is voor de gevolgen van achterstallig onderhoud. Bij de wederhoor geven de gesprekspartners aan dat er in de huurovereenkomst die op 24 februari 2015 is ondertekend sluitende afspraken over onderhoud zijn gemaakt.</p>
	De financiële situatie bij RKC blijft nijpend.	In de onderzochte jaren is de financiële situatie van RKC Waalwijk feitelijk continu als zorgelijk te bestempelen. Zo had RKC in 2003 een liquiditeitstekort van € 3,6 miljoen en een negatief eigen vermogen van € 4,6 miljoen. In de jaren daarna wordt meermaals aangegeven dat RKC Waalwijk beide tekorten probeert te verbeteren. De commissie ziet nergens het resultaat daarvan. Zo was eind 2009 het negatief eigen vermogen gestegen naar € 8,7 miljoen, in 2010 zelfs € 9,5. Vanaf 2010 zijn de gemeente en RKC een verlaagde huur van € 450.000 per jaar overeengekomen. In 2014 was het eigen vermogen circa € 7 miljoen negatief.
	En de huur kan niet op tijd betaald worden.	Het negatief eigen vermogen en liquiditeitsproblemen hebben mede tot gevolg dat het tijdig betalen van de huursom door de jaren heen geen zekerheid was. Vooral aan het einde van het seizoen wanneer 'het geld op was'. Zo dient RKC Waalwijk in 2002 een verzoek in tot uitstel van betaling van de huurtermijnen, geeft RKC Waalwijk in 2007 aan niet aan de huurverplichtingen te kunnen voldoen en wordt er in 2008 melding gemaakt van een huurachterstand die opliep tot € 650.000. Wanneer de gemeente deze achterstand wil innen door beslaglegging op de mediarechten, geeft RKC Waalwijk aan dat externe financiers dan toegezegde donaties intrekken en RKC Waalwijk failliet gaat. Uiteindelijk komen de gemeente en RKC Waalwijk hierover tot een compromis en schort de gemeente de invorderingen voor 2008 op. Ook in de jaren daarna (o.a. 2011) is huurachterstand een onderwerp van discussie. Een deel van de huurachterstand dient nog afbetaald te worden in de vorm van rente en aflossing van de op de lening bijgeschreven huurachterstand.
Informatievoorziening	Wat is budgetneutraal?	Als de raad wordt geïnformeerd, hanteert het college in de communicatie over financiële zaken (bijvoorbeeld de huurverlaging in 2010) regelmatig de term budgetneutraal. Het college heeft destijds (bij de besluitvorming) geen interpretatie of duiding gegeven van dit begrip. Ook in de gesprekken die de commissie heeft gevoerd, komt geen eenduidige interpretatie naar voren.

Toetsing, controle en bijsturing	Wel hulp, geen reddingsplan.	Ondanks dat de gemeente RKC Waalwijk meermaals heeft ondersteund of tegemoet is gekomen (2000; 2003; 2008; 2010; 2014), heeft de commissie in de documenten nooit een reddingsplan, actieplan of verbeterplan van RKC Waalwijk aangetroffen. Eveneens zijn er geen documenten aangetroffen waaruit blijkt dat de gemeente plannen, inschattingen en prognoses van RKC Waalwijk, zoals ten aanzien van de belastingclaim, de meerjarenbegroting, benodigde leningen en financiële positie toetst op hardheid en juistheid.
	Wel verwachting, geen toetsing.	Sinds eind jaren '90 had RKC Waalwijk een dispuut met de Belastingdienst over een mogelijke claim van circa € 800.000. In 2011 maakt de gemeentelijk vertegenwoordiger voor het eerst melding van deze claim. RKC Waalwijk verwacht een positieve afloop van de zaak en heeft een reservering voor de claim (€ 0,9 miljoen) laten vrijvallen. De gemeentelijk vertegenwoordiger schrijft in zijn rapportage(s), onder andere in 2011 en daarop volgende jaren, dat er een acuut financieel probleem ontstaat als RKC deze zaak verliest. De gemeente heeft geen toetsing uitgevoerd ten aanzien van de winkansen van RKC. In 2014 verliest RKC Waalwijk de zaak en wordt de claim definitief vastgesteld (er is dan nog een cassatie-mogelijkheid, maar RKC besluit hier geen gebruik van te maken).
Eindresultaat	Leidt tot een risicopositie van € 9 mln.	Uiteindelijk constateert de commissie dat de gemeente Waalwijk regelmatig concessies heeft gedaan richting RKC Waalwijk, waarbij het eigen (financiële) risico werd vergroot. Dit start met de aankoop van het stadion in 2000, de lening van € 2,5 miljoen in 2003, de aankoop van een kunstgrasveld voor een bedrag van € 300.000 en het verlagen van de jaarlijkse huursom van € 600.000 naar € 450.000 in 2010. De laatste vier jaar wordt vermeld dat het financiële risico dat door de jaren heen is opgebouwd door de gemeente Waalwijk met het verstrekken van leningen aan RKC Waalwijk € 9 miljoen bedraagt.

6.3 Kaderstelling en controle door de raad

In dit thema richt de commissie zich op de rol van de raad. De commissie heeft in beeld gebracht hoe hij invulling heeft gegeven aan de kaderstellende rol, in welke mate en op welke manier de raad door het college geïnformeerd is over de ontwikkelingen/stand van zaken met betrekking tot RKC Waalwijk. Daarnaast heeft de commissie vragen van de raad hierover en de reactie vanuit het college daarop in beeld gebracht.

Onderstaand geeft de commissie hiervan de hoofdlijnen weer, aangevuld met het beeld dat de afvaardiging van de raad in het gesprek met de rekenkamercommissie geschetst heeft.

<p>Rol van de raad</p>	<p>In het gesprek tussen rekenkamercommissie en raad is gesproken over de rol van de raad. Terugkijkend op de onderzoeksperiode geeft men aan dat men erop heeft vertrouwd dat de wethouder het dossier adequaat zou invullen. Op het moment dat er informatie door het college beschikbaar werd gesteld, werden er (desgewenst) vragen gesteld door de raad.</p> <p>In de huidige situatie geven enkele raadsleden aan te twijfelen of de, in het verleden, ter beschikking gestelde informatie wel voldoende was. En of men, hieruit voortvloeiend, als raad niet een sterkere controlerende rol zou moeten vervullen. Tegelijkertijd zeggen de raadsleden geen afspraken gemaakt te hebben waarmee zij hun controlerende rol sterker kunnen invullen, ze benoemen dit expliciet als 'er is dus niks veranderd'. De rekenkamercommissie kent eveneens geen documenten (met afspraken) waaruit een sterkere controlerende rol van de raad blijkt.</p> <p>Over welke rol de raad zou moeten innemen, en wat nodig is om dat goed te doen, laat de raad geen eensluidend beeld zien.</p>
<p>Kaderstelling</p>	<p>Aan de hand van het gesprek van de rekenkamercommissie met een afvaardiging van de raad is geen eenduidig beeld over een kaderstellende rol van de raad op te tekenen. De raad geeft aan dat deze rol in de huidige situatie (sinds 2014) steviger wordt ingevuld 'de teugels zijn aangetrokken door middel van het amendement'. Hiermee wordt bedoeld op het amendement dat hoort bij het besluit van de reddingsoperatie eind 2014.</p> <p>Dit beeld (van weinig kaderstellende rol naar meer kaderstellend) wordt ondersteund door het feit dat de raad besluit in 2000 in te stemmen met het voorstel van het college voor aankoop van het stadion, zonder hier aanvullende voorwaarden of kaders aan te verbinden. In de tussenliggende jaren is de raad meerdere malen gevraagd RKC te steunen. Voorstellen van het college zijn in de regel met beperkte wijzigingen aangenomen. In 2014 is het voorstel voor de reddingsoperatie van RKC voorzien van een amendement met acht aanvullende voorwaarden. Hiermee vervult de raad feitelijk een 'reactief kaderstellende' rol.</p>
<p>Informerende van de raad</p>	<p>De gemeenteraad omschrijft in het gesprek met de rekenkamercommissie de informatievoorziening als getrapt. De informatie loopt van RKC naar het college en dan naar de raad. De raad uit haar waardering voor het feit dat de raad in 2015 voor het eerst rechtstreeks in gesprek kon met de directeur van RKC.</p> <p>De rekenkamercommissie constateert dat de raad in de loop der jaren meermaals is geïnformeerd. De belangrijkste punten hieruit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De raad wordt meermaals geïnformeerd over de situatie bij RKC. Zo wordt de raad in 2003 geïnformeerd over de hoogte van de huurachterstand en ernstige liquiditeitsproblemen. In 2004 worden de afspraken met RKC aan de raad omschreven als 'waterdicht'. • In 2007 treedt een nieuwe raad aan, deze raad wordt geïnformeerd over de afspraken met RKC. Als er in 2008 sprake is van een huurachterstand wordt de

	<p>raad hierover geïnformeerd. In 2010 stemt de raad in met het resultaat van het onderhandelingen met RKC en externe partijen en het daaruit volgende convenant.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In april 2014 wordt de wethouder geïnformeerd over de zorgelijke situatie bij RKC (de rechtszaak met de fiscus is verloren). In juli mailt de wethouder de raad over oponthoud bij de afhandeling van de nieuwe overeenkomsten tussen gemeente en RKC. In augustus mailt de wethouder de raad dat men met verhoogde alertheid naar de ontwikkelingen bij RKC kijkt en dat de wethouder spoedig met de commissie Samenleving in gesprek wil. In augustus vindt de raadsbijeenkomst plaats die uiteindelijk de opmaat is geweest tot het reddingsplan dat in september 2014 is vastgesteld door de raad. <p>Binnen de raad is er sprake van een wisselend beeld of men voldoende is geïnformeerd door het college. Opgemerkt wordt dat weinig informatie ongevraagd door het college ter beschikking werd gesteld. Men omschrijft de situatie als dat de raad vragen kon stellen, maar deze volgden uit hetgeen de raad ter beschikking werd gesteld. De raad schetst dit als volgt: “we hebben het idee door de informatieverstrekking gestuurd te zijn”. Enkele raadsleden merken op dat men, voor augustus 2014, niet is geïnformeerd over de claim van de fiscus.</p>
<p>Vragen stellen en controleren</p>	<p>Over het dossier RKC zijn, in de regel jaarlijks, vragen gesteld door de raad. Die vragen gaan vooral over de financiële afspraken, de financiële positie van RKC en de risico's voor de gemeente. Zo worden in 2010 en 2011 vragen gesteld over de feitelijke status van de lening die in 2003 is verstrekt. Ook zijn er vragen naar aanleiding van een notitie van het college (in 2010) over ontvlechting van de financiële afspraken tussen gemeente en RKC.</p> <p>Desgevraagd geeft de raad aan geen grip te hebben op het dossier RKC en dat de wethouder degene is die belast is met het grip houden op dit dossier. De raad geeft eveneens in het gesprek aan dat men er dichter op moet gaan zitten.</p> <p>Over de controlerende rol vertelt de afvaardiging van de raad in het gesprek met de rekenkamercommissie dat men een toezichthouder had aangesteld opdat er genoeg feiten bij de raad zouden komen. In de praktijk ziet de rekenkamercommissie geen directe communicatie tussen toezichthouder en raad. Op basis van de documenten ziet de commissie geen pogingen van de raad om directer toegang te krijgen tot de informatie. Tevens vertelt de raad de rekenkamercommissie in het gesprek dat men er pas afgelopen jaar achter kwam dat ‘hij (<i>de toezichthouder red.</i>) totaal geen juridisch mandaat had om zijn taken uit te voeren. Wij hoorden pas later dat hij de begrotingen en jaarcijfers altijd achteraf kreeg. Hij zat niet aan tafel als de keuzes gemaakt werden’.</p> <p>De raad schetst in het gesprek dat het niet altijd mogelijk is alle zaken goed te monitoren en dat men soms ook moest varen op ‘geen nieuws is goed nieuws’.</p>

7. Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies onderzoek RKC Waalwijk

We presenteren u allereerst onze vier hoofdconclusies en lichten deze vervolgens afzonderlijk nader toe.

De rekenkamercommissie concludeert dat de gemeente Waalwijk in 2000 met de aankoop van het stadion van RKC Waalwijk een onvoldoende doordacht besluit heeft genomen en zichzelf in een complexe, risicovolle positie heeft gebracht waarvan zij de gevolgen niet heeft overzien.

Na de aankoop had de gemeente Waalwijk (raad, college en ambtelijke organisatie) meer in control kunnen en moeten zijn, maar uit niets blijkt dat de gemeente dat ook heeft willen zijn. Heldere afspraken met RKC Waalwijk, evenals de sturing op het maken hiervan, ontbraken. Het gevolg hiervan is dat de risicovolle positie van de gemeente, ten aanzien van RKC, de afgelopen 15 jaar kon blijven bestaan en groter is geworden.

Met name het laatste jaar laat het college verbeteringen zien in de sturing en beheersing van het dossier. De risico's voor de gemeente als gevolg van de relatie met RKC Waalwijk blijven bestaan, maar door het opbouwen van een reserve komt de gemeente in een betere (onderhandelings)positie ten opzichte van RKC Waalwijk.

Ten slotte concludeert de rekenkamercommissie dat de afspraken over groot onderhoud in de recent afgesloten huurovereenkomst weliswaar helder zijn, maar dat RKC Waalwijk verwacht dit onderhoud niet te kunnen betalen. Het is hiermee feitelijk niet de vraag *of* maar *wanneer* RKC Waalwijk en gemeente opnieuw met elkaar in gesprek moeten om een financieel vraagstuk op te lossen.

De aankoop van het stadion was een onvoldoende doordacht besluit met als gevolg een complexe, risicovolle positie voor de gemeente

De rekenkamercommissie concludeert dat de gemeente Waalwijk met de aankoop van het stadion zichzelf in een positie heeft gebracht waarvan zij de gevolgen niet heeft overzien. De gemeente werd immers afhankelijk van de bedrijfsvoering van een derde partij die opereert in een maatschappelijke context die veelal door emoties wordt gevoed. Op voorhand ontbrak een taxatierapportage voor de aankoop van het stadion, alsook scenario's met bandbreedtes voor financiële risico's alsmede een toetsing van de hardheid van de toekomstperspectieven van RKC Waalwijk. Hierdoor wist de gemeente feitelijk niet waaraan zij begon.

College, ambtelijke organisatie en raad waren onvoldoende in control

Vanaf het moment van aankoop van het stadion heeft de gemeente niet de mogelijkheden onderkend, noch daar gebruik van gemaakt, om de financiële ontwikkelingen bij RKC Waalwijk te volgen of daarop te sturen.

College

Zo heeft het college (met medeweten van de raad) afspraken gemaakt met RKC Waalwijk, omtrent de gemeentelijk vertegenwoordiger, zonder vast te leggen wat de specifieke verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deze functionaris zijn. Verder heeft het college RKC Waalwijk in de afgelopen 15 jaar meermaals financieel ondersteund zonder te vragen om verbeterplannen of risicocalculaties. Het college had dit kunnen en moeten doen. En ten slotte wist het college van een omvangrijke claim van de fiscus en heeft zij daarbij vertrouwd op de verwachting van RKC dat deze claim afgewenteld kon worden. De commissie concludeert dat een toetsing van deze verwachting alleszins in de rede had gelegen.

De rekenkamercommissie oordeelt dat het college in de stukken die zij aan de raad ter beschikking stelde meer aandacht had moeten besteden aan de financiële consequenties en aan de interpretatie van de begrippen die gehanteerd worden (bijvoorbeeld het begrip 'budgetneutraal').

Ambtelijke organisatie

De ambtelijke organisatie heeft (pas) na 10 jaar één dossier samengesteld wat ten tijde van het onderzoek van de rekenkamercommissie op onderdelen nog incompleet bleek. Dit is er mede debet aan dat de gemeente, noch de rekenkamercommissie, in staat is te bepalen wat zij in de loop der jaren heeft ingeleverd op het dossier RKC: met andere woorden, wat heeft RKC Waalwijk de gemeente Waalwijk uiteindelijk tot nu gekost.

Gemeenteraad

Over de gehele periode bezien concludeert de rekenkamercommissie dat de raad reactief is geweest ten aanzien van dit dossier. De raad heeft fragmentarisch gereageerd op documenten die betrekking hebben op RKC Waalwijk en heeft nooit eensluitend kaders gesteld of afspraken over informatievoorziening gemaakt.

Eerder genoemd is dat het college de gehanteerde begrippen voor de raad beter had moeten uitleggen, echter, van de raad mag ook verwacht worden dat zij vraagt om een betere uitleg van termen die voor meerdere uitleg vatbaar zijn (bijvoorbeeld het genoemde 'budgetneutraal').

Sturing en beheersing zijn de laatste jaren verbeterd

Pas vanaf 2010 is er door de gemeente stelselmatig meer werk gemaakt van toezicht op RKC Waalwijk. Maar ook over deze periode ontbreken documenten en blijft het mandaat van de gemeentelijk vertegenwoordiger grotendeels onbeschreven. Hoewel de sturing en beheersing in deze periode verbetert, was deze nog niet goed genoeg: de eerder genoemde ontbrekende toetsing van de verwachting ten aanzien van de claim van de fiscus kon in deze periode toch nog plaatsvinden.

Doordat de gemeente een reserve opbouwt (en de boekwaarde van het stadion versnelt aflost) komt de gemeente, hoewel de risico's omtrent RKC blijven bestaan, in een betere (onderhandelings)positie ten opzichte van RKC: de gemeente staat minder met de rug tegen de muur.

Groot onderhoud nog niet opgelost

De afspraken over groot onderhoud in de recent afgesloten huurovereenkomst tussen gemeente en RKC Waalwijk zijn helder: die verplichting ligt bij RKC Waalwijk. RKC Waalwijk verwacht dit groot onderhoud niet te kunnen betalen. Met het uitblijven van groot onderhoud verliest het stadion niet alleen aan waarde, maar kunnen zich ook veiligheidsrisico's voordoen. Zowel gemeente als RKC Waalwijk hebben nog geen beeld hoe dit vraagstuk op te lossen.

Verder sluit de rekenkamercommissie het, gezien de financieel en sportief penibele situatie waarin RKC Waalwijk zich momenteel bevindt, zeker niet uit dat er nog een moment komt dat de gemeente (weer) om (financiële) hulp zal worden gevraagd.

7.2 Aanbevelingen

Elke gemeente kent projecten waarbij zij afhankelijk is van exploitatie door derden. Dat zien we nu bij RKC Waalwijk, maar kan ook gebeuren bij andere vormen van maatschappelijk vastgoed (bijvoorbeeld een schouwburg) of bij een publiek-private-samenwerking. En voor elke gemeente geldt dat de sturing op dit type projecten met veelal langjarige afspraken, complex is en dat de kans op onverwachte gebeurtenissen met financiële risico's voor de gemeente aanwezig is.

In die context dient elke gemeente daarom de grootst mogelijke zorgvuldigheid aan de dag te leggen bij de besluitvorming en bij de monitoring (van de risico's) na de besluitvorming. In feite gaat het hierbij om een adequate invulling van een plan-do-check-act cyclus. Een aantal aspecten uit deze cyclus komt in de aanbevelingen van dit onderzoek naar voren, maar zijn dus in bredere context relevant.

Kaders en scenario's voor besluitvorming

Bezint eer ge begint. In het geval van RKC Waalwijk is er, met de aankoop van het stadion in 2000 sprake van een gemeentelijke investering, waarbij de gemeente langjarig afhankelijk is van een derde partij die de exploitatie op zich neemt. Als een dergelijke situatie aan de orde is, dient **het college** de volgende randvoorwaarden zeker te stellen:

- Er zijn vooraf kaders en scenario's opgesteld op grond waarvan een beslissing wordt genomen. Dit betreft niet alleen scenario's ten aanzien van de eenmalige beslissing, maar ook ten aanzien van de langjarige gevolgen daarvan.
- Verder zijn in de scenario's toetsingscriteria (bijvoorbeeld afhankelijkheid, complexiteit, looptijd en risico's) opgenomen. Deze criteria zijn vooraf vastgesteld in samenspraak met de raad. Voorkom op die manier ook interpretatieverschillen.
- In het besluitvormingsproces is er sprake van een goede balans tussen kwaliteit en tempo van de besluitvorming aanwezig. Het college laat daar waar mogelijk kwaliteit prevaleren.

De besluitvorming in dit dossier is inmiddels gepasseerd (alhoewel toekomstige besluitvorming uiteraard niet uit te sluiten valt). Wat nu aan de orde is, is hoe de informatievoorziening en sturing op risico's zo goed mogelijk is vorm te geven. Daarover gaan de volgende aanbevelingen.

Waar wilt u op sturen?

Stel in samenspraak tussen **college, raad en ambtelijke organisatie** parameters op die op hoofdlijnen inzicht geven in de ontwikkeling van de risico's bij RKC Waalwijk.

- Ontwikkel bijvoorbeeld een stoplicht-systematiek met relevante parameters en bedenk in gezamenlijkheid hoe deze systematiek er uit moet gaan zien. Voorkom op die manier ook interpretatieverschillen. Om het heel concreet te maken: beleg een gezamenlijke sessie tussen raad, college en ambtelijke organisatie om dit in één keer goed te doordenken.
- Denk bij deze parameters bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van de sponsorinkomsten, de kosten van RKC, financiële ratio's, de positie op de ranglijst, het aantal bezoekers of verkochte seizoenkaarten en de betalingsdiscipline. Stel de parameters vast en informeer RKC hierover.

Welke informatie is daarvoor nodig en hoe verkrijgt u die?

Draag **als college**, tijdens en na de besluitvorming, zorg voor een adequate inrichting van de informatievoorziening en zorg ervoor dat de afgesproken informatie op ambtelijk niveau verzameld kan worden. Stel **als raad** meer in gezamenlijkheid kaders vast over de informatievoorziening, maar ook over de rol van de raad richting het college. Een passende informatievoorziening is een gezamenlijk doel. Wacht als raad hierbij niet af en vraag, bij het uitblijven van informatie, zelf om de afgesproken informatie. Hiermee kan de raad uiteindelijk zijn effectiviteit vergroten.

Borg de volgende randvoorwaarden:

- Er is expliciet duidelijk gemaakt welke informatie de gemeente op welk moment verwacht van derden (in dit geval RKC Waalwijk) en welke informatie de gemeente (in dit geval de ambtelijke organisatie) zelf wil of kan verzamelen.
- Zorg ervoor dat vanaf het eerste moment alle informatie in één dossier verzameld wordt. Hiermee kan de gemeente haar verantwoording (desgevraagd) verstevigen, kunnen nieuwe portefeuillehouders makkelijker geïnformeerd worden én is het college beter in staat de feitelijke ontwikkelingen te volgen. Gebruik deze informatie eveneens als ondersteuning van het risicomanagement.

Wat is uw handelingsrepertoire?

Doordenk bij gebruik van een stoplicht-methodiek wat de gevolgen zijn van een oranje of rood stoplicht. Bepaal hierbij van tevoren, voor zover mogelijk, welke maatregelen dan nodig en gewenst zijn (denk bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van een zogeheten 'interventieladder'). Zorg er hiermee voor dat college en raad, in de richting van RKC, beslagen ten ijs kunnen komen. Het college kan een voorstel hiertoe (bijvoorbeeld de genoemde interventieladder) voorleggen aan de gemeenteraad.

Leg, ter ondersteuning van het handelingsrepertoire, **als college** het mandaat (waaronder rol en positie richting raad, college en RKC Waalwijk) van de gemeentelijk vertegenwoordiger precies vast en verbind dit met de monitoring van de risico's. Indien wordt gekozen voor een expliciet mandaat:

zorg ervoor dat dit bekend is bij alle partijen en dat deze een juridische basis kent. Evalueer jaarlijks de rol en toegevoegde waarde van de gemeentelijk vertegenwoordiger en stuur bij waar nodig.

Groot onderhoud

Tot slot, draag **als college** met urgentie zorg voor uitsluitel over het groot onderhoud van het stadion. Hoewel de huurovereenkomst helder is, voorziet RKC Waalwijk dit onderhoud niet te kunnen betalen. Gezien het feit dat dit de waarde van gemeentelijk bezit kan beïnvloeden en gevaarlijke situaties (met risico's voor persoonlijk letsel) kan opleveren: neem als college de leiding in het zekerstellen van groot onderhoud.

8. Reactie college van Burgemeester en Wethouders

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van de concept rapportage en stellen het op prijs in de gelegenheid te worden gesteld hierop te reageren alvorens u overgaat tot het doen van aanbevelingen en het definitief maken van het rapport.

Eerder al hebt u uw gesprekspartners in het kader van hoor en wederhoor verzocht te reageren op de verslaglegging van de gehouden interviews en hebt u de algemeen directeur uitgenodigd op het concept rapport (exclusief conclusies) ambtelijk commentaar te geven. Wij hebben vastgesteld dat u hiermee zorgvuldig bent omgegaan en dat u de voorgestelde aanpassingen nagenoeg alle hebt overgenomen.

Wij gaan er daarom ook vanuit dat wij ermee kunnen volstaan de hoofdstukken 1 tot en met 4 van het rapport voor kennisgeving aan te nemen en ons in ons commentaar te richten op uw bevindingen (hoofdstuk 5) en conclusies (hoofdstuk 6).

Door de rekenkamercommissie wordt aangegeven op welke wijze RKC Waalwijk (RKC) en de gemeente Waalwijk (steeds meer) van elkaar afhankelijk zijn geworden en hoe partijen daarmee omgegaan zijn. Op basis van het (dossier)onderzoek concludeert de commissie dat dossiers niet compleet zijn en dat stukken, die er op basis van gemaakte afspraken hadden moeten zijn, niet aangetroffen werden. Dat bij beide partijen niet altijd duidelijk was wat van hen verwacht werd, dat zich interpretatieverschillen voordeden en er onduidelijkheid bestond over welke verplichtingen ze hadden. Voorts is vastgesteld dat de dossiers geen reddingsplannen, actieplannen, verbeterplannen, inschattingen, prognoses, toetsingen etc. bevatten op basis waarvan geconcludeerd zou kunnen worden dat RKC en de gemeente proactief werkten aan verbeteringen en oplossingen en het helder krijgen van de huidige positie en het toekomstbeeld. Hierdoor is de informatievoorziening aan de raad niet compleet (onvoldoende onderbouwd) en het bijvoorbeeld hanteren van het begrip "budget(tair)neutraal" scheidt onduidelijkheid en wordt verschillend geïnterpreteerd. Later (bij de conclusies) wordt ook aangegeven dat het door dit alles niet duidelijk is wat RKC de gemeente eindelijk heeft gekost.

Het college kan zich heel wel voorstellen dat de commissie op basis van stukken en interviews tot deze bevindingen en conclusies komt, maar hecht eraan daarbij nuanceringen aan te brengen.

In de rapportage wordt ten onrechte gesteld dat de huur verlaagd is bij de laatste reddingsoperatie. Helaas wordt te pas en te onpas het woord huur gebruikt, daar waar huur, rente en aflossing wordt bedoeld. RKC Waalwijk betaalt de gemeente huur voor het stadion en rente en aflossing op de verstrekte lening. Daar waar bij de laatste reddingsoperatie nog steeds sprake is van door RKC Waalwijk te betalen vergoedingen die rente en afschrijving op het stadion en rente en aflossing op de lening volledig dekken, is de door de rekenkamercommissie gebruikte term "verlaging" niet de juiste. Omdat de nog door RKC verschuldigde vergoedingen (met name die over 2008) zijn geïncorporeerd in de lening, is daar juist sprake van verhoging van lasten voor RKC i.p.v. verlaging. De huurvergoeding voor het gebruik van het stadion is lager geworden omdat die feitelijk daarvoor gebaseerd was op een te hoge waarde van het stadion.

U komt tot de conclusie dat de gemeente Waalwijk een onvoldoende doordacht besluit heeft genomen en zichzelf in een complexe, risicovolle positie heeft gebracht waarvan zij de gevolgen niet heeft overzien. Het college is echter van mening dat wel doordacht is geadviseerd en besloten. Een onderzoeksteam kwam tot de conclusie dat er sprake was van een tweetal scenario's. Enerzijds het overnemen van het stadion en anderzijds een faillissement van de BVO RKC Waalwijk. Uiteindelijk heeft een meerderheid van de raad besloten om het stadion over te nemen.

U vermeldt dat de risico's voor de gemeente als gevolg van de relatie met RKC blijven bestaan, maar dat door het opbouwen van een reserve de gemeente in een betere (onderhandelings)positie ten opzichte van RKC komt. Ons inziens gaat het niet zozeer om een onderhandelingspositie, maar ontstaat voor de gemeente door het opbouwen van een reserve beperkter risico en daarmee een draaglijker financiële situatie ten opzichte van RKC Waalwijk.

Onder de kop College is opgenomen dat het college RKC in de afgelopen 15 jaar meermaals financieel heeft ondersteund zonder te vragen om verbeterplannen of risicocalculaties. Echter in de meeste gevallen waarbij sprake was van een "helpende hand" had niet het college doch de raad de bevoegdheid tot het nemen van besluiten. Er was telkenmale sprake van een overleef- en een exitscenario.

Los daarvan zijn wij van mening dat met betrekking tot deze werkzaamheden steeds de vraag gesteld moet worden of de noodzaak daartoe aanwezig is en wat het nut daarvan is. Het vervaardigen van allerlei prognoses en plannen ter verbetering van de situatie bij RKC Waalwijk zien wij niet als een taak van de gemeente. Daarbij komt dat omstandigheden bij een betaald voetbalorganisatie zeer snel (letterlijk soms van de een op de andere dag) ingrijpend wijzigen, waardoor het nut van toekomstscenario's maar heel betrekkelijk is en dergelijke plannen een hoog speculatief karakter hebben.

Ook voor wat betreft de toetsing van door RKC verstrekte informatie zijn wij van mening dat wij hiertoe niet zondermeer moeten overgaan. Nut en noodzaak, daar gaat het om. En om de vraag "heeft toetsing toegevoegde waarde?"

Als voorbeeld kunnen we het dispuut dat RKC met de Fiscus had noemen. De rekenkamercommissie stelt in haar rapport vast dat de gemeente geen toetsing heeft uitgevoerd ten aanzien van de winkansen van RKC en concludeert dat toetsing alleszins in de rede had gelegen. Wij zijn het daarmee niet eens. Natuurlijk hebben wij onze twijfels gehad bij het door RKC telkens positief inschatten van de uitkomst van het dispuut en de bezwarenprocedure met de belastingdienst, maar wij hebben niet overwogen om zelf na te gaan wat de uitkomst zou kunnen zijn. Immers;

- RKC baseerde zich op adviezen van een belastingdeskundige welke adviezen waren gebaseerd op soortgelijke casus in het verleden;
- de gemeente beschikt niet over specifieke kennis op dit terrein dus had eveneens een deskundige moeten inhuren;

- de uitkomst van dergelijke procedures is ongewis en regelmatig anders dan vooraf door deskundigen ingeschat;
- Wat had de gemeente (anders) kunnen doen indien aannemelijk gemaakt had kunnen worden dat RKC de zaak wel eens zou kunnen verliezen en welke keuzes had de gemeente dan gehad?

Met name de beantwoording van de laatste vraag is relevant. Wij onderschrijven de conclusie van de commissie dat de positie van de gemeente m.b.t. RKC complex en risicovol is, maar zijn het niet eens met de commissie daar waar zij impliciet concludeert dat het beter volgen van de financiële ontwikkelingen bij RKC en het daarop sturen door de gemeente had geleid tot een minder risicovolle positie van de gemeente. Wij zijn van mening dat veeleer onderkend moet worden dat de mogelijkheden tot sturing door de gemeente uiterst beperkt zijn.

In dit licht bezien moet de vraag beantwoord worden in hoeverre het wenselijk is het wel en wee van RKC actief te volgen en daarop proactief in te spelen. Op dit moment beperken in “rustige” periodes de werkzaamheden zich tot het op verzoek ondersteunen van de verantwoordelijk portefeuillehouder, overleg met de gemeentelijk toezichthouder, overleg met RKC en het verzenden en afdoen van facturen. Als de hectiek toeslaat moeten alle zeilen bijgezet worden. In deze omstandigheden ontbreken de tijd en in bepaalde casus ook de expertise om allerlei plannen, inschattingen, prognoses etc. te maken en toetsingen uit te voeren. Indien de raad het noodzakelijk vindt om “er meer bovenop te zitten” dan betekent dit uitbreiding van ambtelijke formatie en/of kosten van inhuur.

Door de commissie wordt ook enkele malen vastgesteld dat er onduidelijkheden en interpretatieverschillen zijn. Meest pregnant is het voorbeeld dat er geen eenduidige interpretatie is van het begrip budgetneutraal (budgettair neutraal). Dit bevreemdt ons college en wij willen hierop graag een reactie geven waarin we betrekken de conclusie dat noch de gemeente, noch de rekenkamercommissie kan bepalen wat RKC Waalwijk de gemeente kost.

De term budgetneutraal of budgettair neutraal wordt sinds jaar en dag binnen de gemeente Waalwijk in tal van stukken gebezigd. Ons lijkt dat het een ieder duidelijk is dat daarmee bedoeld wordt dat jaarlijkse lasten volledig gedekt worden door aan de lasten gerelateerde jaarlijkse baten. Budgetneutraal: de gemeente exploiteert een zwembad en de jaarlijkse lasten worden volledig gedekt door de opbrengsten wegens kaartverkoop. Niet budgetneutraal: de jaarlijkse lasten zijn hoger dan de opbrengsten uit kaartverkoop. De exploitatie kan dan slechts plaatsvinden als de gemeente algemene dekkingsmiddelen (eigen vermogen of begrotingsruimte) inzet.

Om inzichtelijk te maken wat RKC de gemeente kost geven we eerst drie voorbeelden:

1. De gemeente verstrekke in het verleden op gunstige condities hypotheekleningen aan ambtenaren. De medewerkers betaalden hiervoor een vaste rentevergoeding tegen het rentepercentage dat op de dag van afsluiten gold voor leningen bij de BNG. De gemeente hoefde hiervoor niet te lenen maar verstrekke de hypothecaire lening uit eigen middelen.

In principe verloopt het verstrekken van een dergelijke geldlening budgettair neutraal. Door middel van aflossing op de lening wordt de lening terugbetaald, door middel van een rentevergoeding wordt het renteverlies vergoed. Risico: de medewerker voldoet niet aan zijn verplichtingen waardoor de jaarlijkse lasten niet meer worden gedekt door de jaarlijkse baten. Indien de gemeente gedwongen is de woning te verkopen en de opbrengst lager blijkt te zijn dan de restant schuld op de woning, dan leidt dit tot een verlies voor de gemeente.

2. De gemeente besluit een perceel bouwgrond niet te verkopen, maar geeft het perceel in erfpacht uit. Het perceel blijft eigendom van de gemeente en wordt voor de verkoopwaarde op de balans opgenomen. Het renteverlies als gevolg van het niet verkopen wordt gedekt uit de rentevergoeding die de erfpachter vergoedt. In principe is dit budgetneutraal. Risico: de erfpachter voldoet niet aan zijn verplichtingen waardoor de jaarlijkse lasten niet meer worden gedekt door de jaarlijkse baten. Indien de gemeente het perceel verkoopt voor een opbrengst beneden de boekwaarde, dan leidt dit tot een verlies voor de gemeente.

3. De gemeente verhuurt een woning en de jaarlijkse exploitatielasten worden vergoed door de huurder = budgetneutraal. Risico: de huurder voldoet niet aan zijn verplichtingen waardoor de jaarlijkse lasten niet meer worden gedekt door de jaarlijkse baten. Indien de gemeente besluit de woning te verkopen en de opbrengst blijkt lager dan de boekwaarde van de woning, dan leidt dit tot een verlies voor de gemeente.

Bij deze drie voorbeelden willen wij nog twee opmerkingen maken:

1. Mits aan de jaarlijkse verplichtingen voldaan wordt en kosten en baten dus met elkaar in evenwicht zijn, is er sprake van een budgetneutrale situatie. Hierbij kunnen kanttekeningen geplaatst worden in relatie tot renteontwikkelingen. Als de gemeente als gevolg van het verstrekken van geld uit eigen vermogen (ad 1) of door het niet kunnen incasseren van een koopsom (ad 2) voor het doen van investeringen geld moet lenen tegen een hogere rente dan vergoed wordt op de verstrekte geldleningen en de in erfpacht uitgegeven gronden, dan wordt die hogere rente niet toegerekend aan de verstrekte geldleningen en de uitgegeven gronden.
2. In alle drie voorbeelden is sprake van het verstrekken van geld / beschikbaar stellen van eigendom waarvoor een vergoeding moet worden betaald. In geen van de voorbeelden wordt door de gemeente controle en/of sturing uitgeoefend.

En dan RKC:

RKC huurt het stadion. Er wordt een huursomvergoeding in rekening gebracht die de lasten van (de boekwaarde van) het stadion dekt.

Aan RKC is ook een geldlening verstrekt. Er wordt jaarlijks rente en aflossing in rekening gebracht die de lasten van de gemeente dekken.

In zoverre is sprake van een budgettair neutrale situatie.

Ter beantwoording van de vraag wat RKC de gemeente gekost heeft, komen twee elementen in beeld:

- a. Afbouw risico en afwaardering (te hoge boekwaarde) van het stadion:
Het stadion is in 2014 met € 2.000.000 afgewaardeerd en er is € 500.000 gereserveerd voor het afdekken van risico. In vermogen uitgedrukt is er dus € 2.500.000 aan het vermogen onttrokken (waarvan overigens onzeker is dat de reservering voor risico's ook daadwerkelijk benodigd is). Afhankelijk van het feit of bespaarde rente ten gunste van de exploitatie komt of wordt bijgeschreven op het vermogen, zou afhankelijk van het rentepercentage sprake kunnen zijn van een lagere baat voor de exploitatie tussen € 75.000 en € 100.000.
- b. Kosten die niet direct met stadion en lening te maken hebben.
Te denken valt aan de kosten van de gemeentelijk toezichthouder en incidentele kosten zoals het inwinnen van juridisch advies voor het aanpassen van de overeenkomsten tussen gemeente en RKC. Zonder dat we dergelijke kosten over de afgelopen 15 jaren in beeld hebben gebracht, schatten we in dat een gemiddeld bedrag van jaarlijks € 30.000 hiervoor toereikend moet zijn.

Voor wat betreft de kaderstellende en controlerende rol van de raad willen wij ons beperken tot de opmerking dat de raad vanzelfsprekend de bevoegdheid heeft het college duidelijk(er) richting te geven in de wijze waarop de raad geïnformeerd wil worden. Indien de raad behoefte heeft aan een duidelijker structuur dan vernemen we dit graag. Wij begrijpen dat de raad wel eens het gevoel heeft dat "geen nieuws = goed nieuws" is, maar veeleer is het "geen nieuws = geen nieuws". Goed nieuws komt helaas niet zo heel veel voor en in dergelijke gevallen is de pers ons als regel voor.

We hebben er kennis van genomen dat de rekenkamercommissie vaststelt dat er geen sprake is van directe communicatie tussen toezichthouder en raad en lezen ook dat de raad het op prijs heeft gesteld dat de directeur/bestuurder van RKC ten behoeve van de raad een presentatie heeft verzorgd en vragen van raadsleden heeft beantwoord. Wij geven de raad in overweging van dit laatste een jaarlijkse traditie te maken en de gemeentelijk toezichthouder hiervoor uit te nodigen, zodat hijzelf de raad kan informeren.

In de rapportage wordt op meerdere plaatsen ingegaan op het (groot) onderhoud van het stadion en uiteindelijk vastgesteld dat dit in de nieuwe huurovereenkomst duidelijk is geregeld, hetgeen niet betekent dat dit ook daadwerkelijk en toereikend zal worden uitgevoerd. Die zorg delen wij.

Van de constatering dat de gemeente de afgelopen jaren meer werk heeft gemaakt van het toezicht op RKC hebben wij niet zonder instemming kennis genomen.

Tenslotte

Op ons maakt het onderzoek van de rekenkamercommissie een gedegen indruk. Wij zijn het niet met alles eens, maar onderschrijven de zorg die wordt uitgesproken en delen de opvatting van de commissie dat de gemeente zich in een afhankelijke positie bevindt. Daarom ook streven wij nog steeds ontvlechting na. Wij proberen de ontwikkelingen bij RKC zo goed mogelijk te volgen en zetten ons in voor het nakomen van de verplichtingen die de raad bij amendement heeft gekoppeld aan het besluit tot het treffen van risicobeperkende maatregelen in de relatie met RKC Waalwijk.

9. Nawoord rekenkamercommissie

Nawoord rekenkamercommissie gemeente Waalwijk –onderzoek RKC Waalwijk-

Het college heeft naar aanleiding van de nota van bevindingen en de conclusies een reactie opgesteld. Het college hecht er waarde aan de bevindingen en conclusies te nuanceren. In dit nawoord geeft de rekenkamercommissie eerst in algemene zin een reactie op de bestuurlijke reactie en gaat vervolgens kort in op de nuancering die het college hierin heeft aangebracht.

Algemene reactie

De rekenkamercommissie is verheugd dat uit de bestuurlijke reactie blijkt dat het college ontvlechting nastreeft, dat men de ontwikkelingen bij RKC Waalwijk zo goed mogelijk probeert te volgen en zich inzet voor het nakomen van de verplichtingen die zijn gekoppeld aan de risicobeperkende maatregelen.

De commissie constateert eveneens dat het college in zijn reactie bepaalde aspecten semantisch benadert en dat er omtrent de verbeterplannen verschillende inzichten zijn. Aangezien de rekenkamercommissie tot doel heeft dat alle betrokken partijen zoveel mogelijk kunnen leren van deze casus, gaat de commissie op beide aspecten nogmaals in.

In algemene zin roept de commissie de betrokkenen (college, raad en ambtelijke organisatie) op om samen te bepalen hoe men om wil gaan met dit dossier én met elkaar. Ga bij elkaar zitten, bespreek het dossier en bespreek hoe om te gaan met RKC Waalwijk. Maak hierbij expliciete afspraken om miscommunicatie en interpretatieverschillen te beperken. En evalueer deze afspraken periodiek.

Semantiek

In een aantal gevallen benadert het college in zijn reactie bepaalde begrippen semantisch. De rekenkamercommissie hecht waarde aan een feitelijke en objectieve weergave. Tegelijkertijd kan deze semantische benadering leiden tot begripsverwarring. De commissie beoogt dit te voorkomen en licht een tweetal punten als voorbeeld eruit.

Zo staat in de bestuurlijke reactie vermeld dat er ten onrechte in de rapportage is opgenomen dat er bij de laatste reddingsoperatie sprake is van een huurverlaging. De bestuurlijke reactie spreekt ervan dat de huurvergoeding lager is geworden, omdat die was gebaseerd op een te hoge boekwaarde van het stadion. Het relateren aan de boekwaarde is weliswaar een verklaring, maar kan niet weerspreken dat er sprake is van een huurverlaging, die op verzoek van RKC tot stand is gekomen.

Verder neemt het college ruimte om het begrip budgetneutraal toe te lichten. In feitelijke zin is dit begrip duidelijk. Wat de commissie heeft willen duidelijk maken is dat de raadsleden dit begrip veelal niet konden duiden. Daarnaast heeft de commissie willen duidelijk maken dat een renteverlaging weliswaar de jaarlijkse lasten van de gemeente dekt, maar dat de opbrengsten van de gemeente hoe dan ook lager worden dan voorzien.

Verbeterplannen

Formeel is er sprake van een verhuurder-huurder relatie en mengt een verhuurder zich niet in de bedrijfsvoering van de huurder. In de praktijk gaat het in deze casus om maatschappelijke middelen, is er een politieke context en heeft RKC Waalwijk de gemeente meermaals om hulp gevraagd en altijd die hulp gekregen.

In die context acht de commissie prognoses ten aanzien van de bedrijfsvoering relevant. Het college interpreteert het rapport van de commissie alsof de gemeente zelf die prognoses zou moeten maken. Dat is geenszins wat de commissie beoogt duidelijk te maken: het gaat de commissie om het *vragen aan RKC* van die prognoses.

Over de claim van de fiscus schrijft het college dat de gemeente niet over de kennis beschikt om de hardheid van de claim te toetsen en deze dan had moeten inhuren. Ook met de wijsheid van nu acht het college het niet aan de orde een dergelijke 'second opinion' te doen vervaardigen. Met verbazing neemt de commissie kennis van de melding van het college dat men, bij het ontvangen van prognoses, toetsingen of een 'second opinion' op de claim van de fiscus, niet zou weten welke keuzes de gemeente vervolgens heeft. De commissie meent dat de afgelopen vijftien jaar hebben duidelijk gemaakt dat alleen al de kans dat de gemeente hiermee voor verrassingen wordt gesteld, voldoende aanleiding zou moeten zijn om te vragen om dergelijke prognoses of toetsingen. In het specifieke geval van de fiscus waren mogelijke keuzes bijvoorbeeld: de gemeente had erop aan kunnen dringen om de reservering van de claim (bij RKC Waalwijk) niet te laten vrijvallen en de gemeente had zich voor kunnen bereiden op een dergelijke claim zodat de gemeente niet later voor een verrassing werd gesteld en met urgentie moest handelen.

Bijlage1

Gesprekspartners rekenkamercommissie

- De heer Megens, huidig gemeentelijk vertegenwoordiger
- De heer Bakker, wethouder en portefeuillehouder RKC Waalwijk, december 2012 - heden
- De heer Potters, wethouder en portefeuillehouder RKC Waalwijk, mei 2010 – december 2012
- De heer Van Bokhoven, senior adviseur financiën en bedrijfsvoering, gemeente Waalwijk
- De heer Gillis, planeconoom, gemeente Waalwijk
- De heer Lagendijk, gemeentesecretaris gemeente Waalwijk
- De heer Oversier, algemeen directeur BVO RKC Waalwijk
- Een afvaardiging van de gemeenteraad van Waalwijk

Bijlage 2

Ontvangen documenten

Via Raadsnet

1. RN 5 - Concept huurovereenkomst 2013 DEFINITIEF.pdf
2. RN 9B Bijlage mail RKC.pdf
3. RN1 - RKCbijeekkomsten.pdf
4. RN10 Verslag raad 120614.pdf
5. RN11 - Besluitenlijst raad 120614.pdf
6. RN12 - Overzicht van toezeggingen raad 120614.pdf
7. RN13 - Verslag cie Financien 050614.pdf
8. RN14 - Antwoord op onderhandse vragen D66-fractie.pdf
9. RN15 - D66 Schriftelijke vragen RKC.pdf
10. RN16 D66 Beantwoording schriftelijke vragen RKC.pdf
11. RN16A Bijlage 1 huurovereenkomst 27 mei 2003.pdf
12. RN16B - Bijlage 2 huurovereenkomst 24 mei 2005.pdf
13. RN16C - Bijlage 3 overeenkomst overdracht geldlening 24 mei 2005.pdf
14. RN16D - Bijlage 4 overeenkomst II 14 januari 2010.pdf
15. RN17 Besluitenlijst 21 januari 2010.pdf
16. RN18 Notulen 21 januari 2010.pdf
17. RN19 - SGP onderhandse schrif vragen lening RKC.pdf
18. RN19 - Vragen fracties naar aanleiding van clusterbehandeling raad.doc
19. RN2 - Verslag raadsvergadering 020914.pdf
20. RN20 - aangepastRKC Aanvullende Vragen antwoorden CU en PvdA 14.doc
21. RN20 - SGP 1e beantw onderhandse vrag lening RKC.pdf
22. RN21 - SGP 2e beantw onderhandse vrag lening RKC.pdf
23. RN3 - Besluitenlijst extra raad 020914.pdf
24. RN4 - Verslag besloten informatiebijeekkomst RKC 280814.pdf
25. RN6 - Concept leningovereenkomst DEFINITIEF.pdf
26. RN7 - Concept akte van verpanding DEFINITIEF.pdf
27. RN8 - memo rbakker doc.pdf
28. RN9 - Mail over RKC.pdf

Ontvangen documenten via griffie

29. CS6656539 benoeming gemeentelijk vertegenwoordiger 2000.pdf
30. CS6656540 koopvoorwaarden stadion 2000.pdf
31. CS6656541 brief van RKC inzake gemeentelijk vertegenwoordiger 2000.pdf
32. CS6656542 b&w advies vertegenwoordiger RKC 2001.pdf
33. CS6656543 brief aan RKC betreffende gemeentelijk vertegenwoordiger.pdf
34. CS6656544 advies aan college inz. gemeentelijk vertegenwoordiger 2002.pdf
35. CS6656545 advies aan college inz. gemeentelijk vertegenwoordiger 2002.pdf
36. CS6656546 memo aan de raad inz. gemeentelijk vertegenwoordiger 2002.pdf

37. CS6656547 brief aan de raad inz. gemeentelijk vertegenwoordiger 2002.pdf
38. CS6656548 brief PBI inz. gemeentelijk vertegenwoordiger RKC 2002.pdf
39. CS6656549 advies aan b&w inz. gemeentelijk vertegenwoordiging 2002.pdf
40. CS6656550 brief aan PBI inz. gemeentelijk vertegenwoordiger 2002.pdf
41. CS6656551 brief aan agendacommissie inz. gemeentelijk vertegenwoordiger 2002.pdf
42. CS6656552 motie PBI inz, gemeentelijk vertegenwoordiger 2002.pdf
43. CS6656553 advies aan b&W gemeentelijk vertegenwoordiger 2003.pdf
44. CS6656554 statuut gemeentelijk vertegenwoordiger 2003.pdf
45. CS6656555 herbenoeming gemeentelijk toezichthouder 2003.pdf
46. CS6656556 brief aan RKC inz. gemeentelijk toezichthouder 2003.pdf
47. CS6656557 brief aan de raad inz. gemeentelijk toezichthouder 2003.pdf
48. CS6656558 brief van RKC aanbieding jaarstukken 2003.pdf
49. CS6656559 advies aan b&w financiële rapportage RKC 2e halfjaar 2013 in 2014.pdf
50. CS6656560 raadsinformatiebrief financiële documenten RKC 2004.pdf
51. CS6656561 advies aan b&w over jaarstukken RKC 2006.pdf
52. CS6656562 advies aan b&w notitie overleg gemeentelijk toezichthouder 2004.pdf
53. CS6656563 raadsinformatiebrief financiële documenten RKC 2007.pdf
54. CS6656564 verslag overleg gemeente RKC in 2007.pdf
55. CS6656565 verslag overleg gemeente RKC in 2008.pdf
56. CS6656566 verslag vertrouwelijk gesprek over huurschuld 2008.pdf
57. CS6656567 brief van RKC over huurschuld 2008.pdf
58. CS6656568 verslag overleg over huurschuld 2008.pdf
59. CS6656569 advies aan b&w over aanwijzing nieuw gemeentelijk vertegenwoordiger 2009.pdf
60. CS6656570 brief gemeentelijk vertegenwoordiger halfjaarcijfers 2009-2010 in 2010.pdf
61. CS6656571 advies van gemeentelijk vertegenwoordiger begroting RKC in 2009.pdf
62. CS6656572 advies aan b&w n.a.v. rapportage gemeentelijk toezichthouder 2010.pdf
63. CS6656573 advies aan b&w van gemeentelijk toezichthouder 2010.pdf
64. CS6656574 advies aan b&w n.a.v. rapportage gemeentelijk toezichthouder 2010.pdf
65. CS6656575 brief aan RKC inzake begroting 2010-2011 in 2010.pdf
66. CS6656576 rapportage van gemeentelijk toezichthouder over jaarrekening in 2010.pdf
67. CS6656577 advies aan b&w n.a.v. rapportage gemeentelijk toezichthouder in 2010.pdf
68. CS6656578 nadere informatie van gemeentelijk toezichthouder in 2010.pdf
69. CS6656579 beantwoording twee vragen door gemeentelijk toezichthouder in 2010.pdf
70. CS6656580 tussentijdse rapportage gemeentelijk toezichthouder in 2011.pdf
71. CS6656581 nieuwe gemeentelijk toezichthouder in 2011.pdf
72. CS6656582 rapportage toezichthouder in 2011.pdf
73. CS6656583 tweede rapportage toezichthouder in 2011.pdf
74. CS6656584 terugkoppeling toezichthouder in 2012.pdf
75. CS6656585 tweede terugkoppeling toezichthouder in 2012.pdf
76. CS6656586 derde terugkoppeling toezichthouder in 2012.pdf
77. CS6656587 verslag overleg gemeente - RKC in 2012.pdf
78. CS6656588 vierde terugkoppeling gemeentelijk toezichthouder in 2012.pdf

79. CS6656589 terugkoppeling toezichthouder in 2013.pdf
80. CS6656590 advies aan b&w n.a.v. terugkoppeling toezichthouder 2013.pdf
81. CS6656591 reactie RKC op brief van gemeente Waalwijk 2013.pdf
82. CS6656592 rapportage gemeentelijk toezichthouder 2013.pdf
83. CS6656593 advies aan college n.a.v. overleg RKC-gemeente 2014.pdf
84. CS6656594 advies aan college inzake informeren van de raad 2014.pdf
85. CS6656595 raadsinformatiebrief diverse onderwerpen RKC 2014.pdf
86. CS6656596 schriftelijke vragen PvdA 2013 over kunstgrasveld.pdf
87. CS6656597 antwoord op schriftelijke vragen PvdA 2014.pdf
88. CS6656598 vervolg antwoord schriftelijke vragen PvdA 2014.pdf
89. CS6656599 advies aan b&w continuering gemeentelijk toezichthouder 2014.pdf
90. CS6656600 brief aan gemeentelijk toezichthouder 2014.pdf
91. CS6656601 rapportage gemeentelijk toezichthouder 2014.pdf
92. CS6656602 tweede rapportage gemeentelijk toezichthouder 2014.pdf
93. CS6656604 overname stadion 2000.pdf
94. CS6656607 diverse investeringen stadion 2002.pdf
95. CS6656608 financiële positie RKC 2003.pdf
96. CS6656609 nieuwe overeenkomsten 2005.pdf
97. CS6656610 diverse onderwerpen 2006.pdf
98. CS6656611 haalbaarheid verkoop stadion 2007.pdf
99. CS6656612 huurachterstanden 2008.pdf
100. CS6656613 raadsvragen 2011.pdf
101. CS6656614 financiële risicobeperking 2014.pdf
102. CS6656662 mailwisseling jaar 2014.pdf
103. CS6656871 vraag 1.pdf
104. CS6656880 vraag 3.pdf
105. CS6656881 vraag 4.pdf
106. CS6656882 vraag 5.pdf
107. CS6656883 vraag 8.pdf
108. CS6656884 vraag 10.pdf
109. CS6656885 vraag 12.pdf
110. CS6656886 vraag 15.pdf
111. CS6656887 vraag 16 en 18.pdf
112. CS6656888 vraag 17.pdf
113. CS6656889 vraag 19.pdf
114. CS6656890 vraag 20.pdf
115. CS6656891 vraag 23.pdf
116. CS6656892 vraag 24.pdf
117. CS6656893 vraag 25.pdf
118. CS6656900 vraag 7.pdf
119. CS6656901 vraag 9.pdf
120. CS6656902 vraag 13.pdf
121. CS6656903 vraag 14.pdf

- 122. CS6656904 vraag 20 vervolg.pdf
- 123. CS6656905 vraag 23 vervolg.pdf
- 124. CS6656997 rapportage Megens 25-11-2014.pdf
- 125. CS6656998 beknopt jaarverslag RKC.pdf
- 126. CS6656999 jaarrekening RKC 2011-2012.pdf
- 127. CS6657000 jaarrekening RKC 2013-2014.pdf
- 128. RKC passages fractievoorzittersoverleg.docx
- 129. SPRT03515020413360.pdf
- 130. SPRT03515020413390.pdf
- 131. Tussentijdse rapportage 22 juni 2011 Carel Prinsen.pdf

Via gemeentelijk vertegenwoordiger

- 132. 111116 Beoordeling jaarrekening 2010 concept 1.docx
- 133. 111122 RE 1e versie beoordeling jaarrekening 2010-2011.msg
- 134. 111207 Beoordeling jaarrekening RKC 2010-2011.docx
- 135. 111223 Beoordeling tussentijdse rapportage RKC 2010-2011.docx
- 136. 111223 Beoordeling tussentijdse rapportage RKC tm november 2011.docx
- 137. 120129 FW vraag van Marc de Vries 5 jan 2012.msg
- 138. 120208 Beoordeling tussentijdse rapportage RKC tm januari 2012.docx
- 139. 120531 Ontwikkelingen RKC tm mei 2012.docx
- 140. 120704 KNVB modelstaat - WV begroting 2012-2013.xlsx
- 141. 120704 begroting RKC 2012-2013.docx
- 142. 121113 Beoordeling jaarrekening RKC 2011-2012.docx
- 143. 130708 KNVB modelstaat - WV begroting 2011 - 2014.xlsx
- 144. 130708 begroting RKC 2013-2014.docx
- 145. 130806 begroting RKC 2013-2014 afgestemd met RKC.docx
- 146. 131115 Beoordeling jaarrekening RKC 2012-2013 opm RKC MdV.docx
- 147. 131115 Beoordeling jaarrekening RKC 2012-2013.docx
- 148. 131122 Beoordeling jaarrekening RKC 2012-2013 def.docx
- 149. 131219 advies aan college beknopt verslag overleg met RKC 19-12-2013.docx
- 150. 131219 Beknopt verslag overleg 19-12-2013.docx
- 151. 140104 advies aan college continuering benoeming toezichthouder Stan Megens.docx
- 152. 140108 advies aan college raadsinformatiebrief RKC Waalwijk januari 2014.docx
- 153. 140108 advies aan college vragen PvdA kunstgrasveld 17-12-2013.docx
- 154. 140404 terugkoppeling bezoek aan RKC Waalwijk tussentijdse stand van zaken.docx
- 155. 140820 begroting 14 15 en liquiditeit.xlsx
- 156. 140820 Vragen over de begroting 2014-2015 BVO RKC.docx
- 157. 140916 Uitvoering amendement RKC.docx
- 158. 141125 Beoordeling jaarrekening RKC 2013-2014 concept toevoegingen RP.docx
- 159. 141125 Beoordeling jaarrekening RKC 2013-2014 concept.docx
- 160. 141128 Beoordeling jaarrekening RKC 2013-2014 definitief.docx
- 161. Agenda overleg 02112011.doc
- 162. Concept jaarrekening BVO RKC Waalwijk BV d.d 17-11-2014 tbv Licentie (1).pdf

163. concept-verslag overleg RKC en Gemeente dd 02112011.doc
164. Invulling overleg 02112011.doc
165. jaarrekening 2011-2012.pdf
166. LENINGDEEL verloopoverzicht gesplitst.xls
167. lijst overleggen RKC.xlsx
168. lijstje overleggen.docx
169. Memo huur RKC 13-12-2011.doc
170. modelstaten halfjaarcijfers 11-12.pdf
171. Notitie scenario's RKC 06122011.doc
172. Notitie scenario's RKC 091111.doc
173. Raadsvoorstel overname stadion RKC (CS6656403).pdf
174. RE splitsing overeenkomsten RKC deel 2.msg
175. RKC - KNVB Modelstaat jaarstukken 13_14 inclusief VJP s 26112014.xlsx
176. RKC - KNVB modelstaten - prognose 2014-15.xlsx
177. RKC verslag overleg 23-03-2011t (2).doc